

IT och telekommunikationer

Sammanfattning

I betänkandet behandlas ett sjuttiofem motionsyrkanden om informationsteknik (IT) och telekommunikationer från de allmänna motionstiderna hösten 2000 och hösten 2001.

Informationstekniken har stor betydelse för samhällsutvecklingen. Utskottet anser det därför viktigt att den pågående utbyggnaden av en kapacitetsstark och säker IT-infrastruktur ger hushåll och företag i hela landet goda möjligheter att utnyttja den nya tekniken till konkurrenskraftiga priser. Utskottet framhåller att konkurrens bör betraktas som ett viktigt medel för att uppfylla de telepolitiska målen. När det gäller mobiltelefoni anser utskottet att det är viktigt att det finns en god täckning i hela landet. Med hänvisning till gällande riktlinjer och pågående utvecklingsarbete avstyrks samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns fem reservationer (m, kd, c och fp) samt två särskilda yttranden (v och kd).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Riksdagens IT-politiska beslut år 2000	7
Utskottets överväganden	9
1 IT-infrastruktur.....	9
Bakgrund	9
Motionsförslag.....	11
Utskottets ställningstagande	14
2 Nationell IT-samordning	16
Motionsförslag.....	16
Utskottets ställningstagande	16
3 Säkerhets- och sårbarhetsfrågor.....	18
Motionsförslag.....	18
Utskottets ställningstagande	19
4 Jämställdhet.....	21
Motionsförslag.....	21
Utskottets ställningstagande	21
5 Sociala konsekvenser m.m.	22
Motionsförslag.....	22
Utskottets ställningstagande	22
6 Lagstiftningsfrågor	24
Motionsförslag.....	24
Utskottets ställningstagande	25
7 Utbildningsinsatser	26
Motionsförslag.....	26
Utskottets ställningstagande	26
8 IT-användning och en ekologiskt hållbar utveckling.....	27
Motionsförslag.....	27
Utskottets ställningstagande	27
9 Fri programvara	28
Motionsförslag.....	28
Utskottets ställningstagande	29
10 Programvarulicenser	30
Motionsförslag.....	30
Utskottets ställningstagande	30
11 Frekvensutrymme	31
Motionsförslag.....	31
Utskottets ställningstagande	31
12 Internetspråk.....	31

Motionsförslag	31
Utskottets ställningstagande	32
13 Konkurrensen på telemarknaden	32
Motionsförslag	32
Utskottets ställningstagande	33
14 Konsumentinriktning	35
Motionsförslag	35
Utskottets ställningstagande	35
15 Mobiltelefonföretag	36
Bakgrund	36
Motionsförslag	37
Utskottets ställningstagande	38
16 Teletaxor	39
Motionsförslag	39
Utskottets ställningstagande	39
17 Kontantkortstelefoner	40
Motionsförslag	40
Utskottets ställningstagande	41
Reservationer	42
1. IT-infrastruktur (m, fp)	42
2. IT-infrastruktur (c)	43
3. Fri programvara (kd, motiveringen)	44
4. Frekvensutrymme (m)	44
5. Konkurrensen på telemarknaden (m, kd, fp)	45
Särskilda yttranden	46
1. IT-infrastruktur (v)	46
2. IT-infrastruktur (kd)	46
Bilaga	
Förteckning över behandlade förslag	47
Motionerna	47
Motioner från den allmänna motionstiden 2000	47
Motioner från den allmänna motionstiden 2001	50

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. IT-infrastruktur

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:T201 yrkande 6, 2000/01:T202 yrkande 4, 2000/01:T211 yrkande 27 i denna del, 2000/01:T232 yrkande 9, 2000/01:T707 yrkande 1, 2000/01:T708, 2000/01:T709, 2000/01:T710, 2000/01:T711, 2000/01:T713 yrkandena 1 och 3, 2000/01:T715, 2000/01:N263 yrkande 1, 2000/01:N267 yrkande 17, 2000/01:N268 yrkande 10 i denna del, 2000/01:N325 yrkande 8, 2000/01:N385 yrkande 19, 2000/01:Ub479 yrkande 8, 2001/02:T289 yrkande 3, 2001/02:T328, 2001/02:T340, 2001/02:T362, 2001/02:T391, 2001/02:T409 yrkande 7, 2001/02:T439, 2001/02:T462, 2001/02:T463 yrkande 21 i denna del, 2001/02:T465 yrkandena 1 och 2, 2001/02:MJ220 yrkande 10, 2001/02:N262 yrkande 7 och 2001/02:Sk288 yrkande 12.

Reservation 1 (m, fp)

Reservation 2 (c)

2. Nationell IT-samordning

Riksdagen avslår motion 2001/02:T466 yrkande 7.

3. Säkerhets- och sårbarhetsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:T702, 2000/01:T713 yrkande 19, 2001/02:T242, 2001/02:T409 yrkande 3, 2001/02:T465 yrkande 12 och 2001/02:Ju388 yrkande 13.

4. Jämställdhet

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:A808 yrkandena 19 och 20 samt 2001/02:T465 yrkande 8.

5. Sociala konsekvenser m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:T704 och 2001/02:T395.

6. Lagstiftningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:T707 yrkande 2, 2000/01:T717 yrkande 6 och 2001/02:T465 yrkande 11.

7. Utbildningsinsatser

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:T707 yrkande 3 och 2000/01:T713 yrkande 4.

8. IT-användning och en ekologiskt hållbar utveckling

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ711 yrkande 38.

9. Fri programvara

Riksdagen avslår motion 2000/01:T713 yrkandena 6 och 8.

Reservation 3 (kd) – motiv.

10. Programvarulicenser

Riksdagen avslår motion 2001/02:T466 yrkande 8.

11. Frekvensutrymme

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:T712 och 2001/02:T240.

Reservation 4 (m)

12. Internetspråk

Riksdagen avslår motion 2000/01:T701.

13. Konkurrensen på telemarknaden

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:T212 yrkande 38, 2000/01:T717 yrkande 5, 2001/02:T463 yrkande 21 i denna del och 2001/02:T466 yrkande 3.

Reservation 5 (m, kd, fp)

14. Konsumentinriktning

Riksdagen avslår motion 2001/02:T410.

15. Mobiltelefonförsörjning

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:T231 yrkande 28, 2000/01:T716, 2001/02:T442 och 2001/02:MJ339 yrkande 9.

16. Teletaxor

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:T211 yrkande 27 i denna del, 2000/01:T232 yrkande 10 och 2000/01:N268 yrkande 10 i denna del.

17. Kontantkortstelefoner

Riksdagen avslår motion 2000/01:T714.

Stockholm den 19 mars 2002

På trafikutskottets vägnar

Monica Öhman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Monica Öhman (s), Sven Bergström (c), Anders G Högmark (m), Jarl Lander (s), Karin Svensson Smith (v), Johnny Gylling (kd), Tom Heyman (m), Krister Örnfjäder (s), Lars Björkman (m), Monica Green (s), Inger Segelström (s), Tuve Skånberg (kd), Birgitta Wistrand (m), Mikael Johansson (mp), Kenth Skårvik (fp), Claes-Göran Brandin (s) och Sture Arnesson (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas ett sjuttioal motionsförslag om informations-teknik (IT) och telekommunikationer från den allmänna motionstiden åren 2000 och 2001. I samband med ärendet har utskottet informerats om utbyggnaden av IT-infrastruktur av företrädare för Näringsdepartementet och Länsstyrelserna samt de regionala självstyrelseorganen.

Utskottet har tidigare under riksmötet i samband med budgetbehandlingen hösten 2001 behandlat frågor om ekonomiskt stöd till utbyggnad av IT-infrastruktur (prop. 2001/02:1 utg.omr. 22, bet. 2001/02:TU1, rskr. 2001/02:125).

Riksdagens IT-politiska beslut år 2000

Det IT-politiska målet innebär att Sverige som första land skall bli ett informationssamhälle för alla (prop. 1999/2000:86, bet. 1999/2000:TU9, rskr. 1999/2000:256). Enligt riksdagens beslut är en bred IT-satsning på ett flertal områden nödvändig för att Sverige skall ha en hållbar grund att stå på och kunna hävda sig internationellt. I riksdagsbeslutet fastlades en handlingsplan där områdena tillit, tillgänglighet och kompetens prioriterades.

Enligt riksdagsbeslutet gäller vidare att den vägledande inriktningen för IT-politiken skall vara att främja

tillväxt genom att

- öka den svenska IT-sektorns internationella konkurrenskraft;
- bidra till nya marknader, fler jobb och ökad produktivitet i hela samhället genom användningen av IT;
- öka den elektroniska handeln;

sysselsättning genom att

- öka anställbarheten genom att ge IT-utbildning med hög kvalitet på alla nivåer;

regional utveckling genom att

- bidra till att skapa förutsättningar för tillväxt i hela landet genom en bra IT-infrastruktur;

demokrati och rättvisa genom att

- öka allas möjlighet till information om offentlig verksamhet och delaktighet i politiska beslutsprocesser, både i Sverige och i övrigt inom EU genom användningen av IT;

- bidra till ett aktivare medborgarskap genom att IT skapar nya möjligheter att använda yttrandefriheten;
- tillvarata IT:s möjligheter att bevara och utveckla kultur, kulturarv och språk i Sverige;
- inte otillbörligt kränka människors integritet när IT används;

livskvalitet genom att

- öka individernas välfärd genom användningen av IT i vardags- och arbetslivet;
- höja utsatta gruppers livskvalitet genom användningen av IT;

jämställdhet och mångfald genom att

- öka alla människors förutsättningar för att utnyttja informationsteknikens möjligheter oberoende av kön, ålder, etnisk bakgrund och eventuella funktionshinder;
- bidra till att sammansättningen av IT-specialister motsvarar befolkningen med avseende på kön och etnisk bakgrund;

en effektiv offentlig förvaltning genom att

- låta den offentliga förvaltningen bli en föregångare i användningen av IT;
- bidra till att elektronisk kommunikation sker på ett säkert sätt mellan myndigheter, människor och företag;

ett hållbart samhälle genom att

- använda IT för att främja en ekologiskt hållbar utveckling;
- bidra till att minska transporters miljö- och hälsopåverkan genom användning av IT;
- inordna IT-utrustningen i ett hållbart kretslopp.

Utskottets överväganden

1 IT-infrastruktur

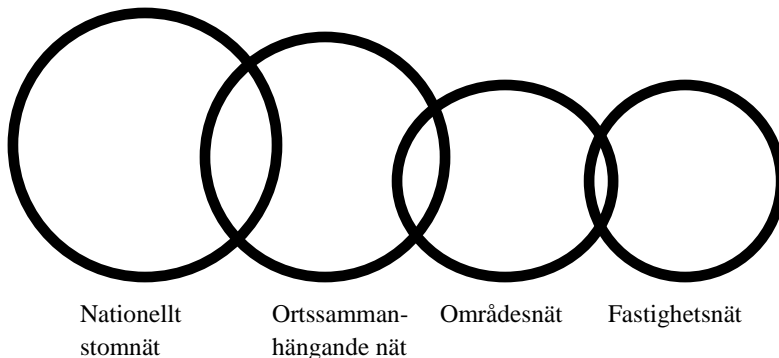
Utskottets förslag i korthet

Informationstekniken har stor betydelse för samhällsutvecklingen. Utskottet anser det därför viktigt att den pågående utbyggnaden av en kapacitetsstark och säker IT-infrastruktur ger hushåll och företag i hela landet goda möjligheter att utnyttja den nya tekniken till konkurrenskraftiga priser. Med hänvisning till gällande riktlinjer och pågående utbyggnad av IT-infrastrukturen avstyrks samtliga motionsförslag. *Jämför reservationerna 1 (m, fp) och 2 (c).*

Bakgrund

Med IT-infrastruktur avses i detta betänkande kommunikationsmöjligheter med hög överföringskapacitet, s.k. bredband, som medger förmedling av multimedietjänster med god kvalitet i riktning både till och från användare. Definitionen stämmer överens med den som gavs i Bredbandsutredningens slutbetänkande IT-infrastruktur för stad och land (SOU 2000:111).

Enligt riksdagens IT-politiska beslut år 2000 skall alla delar av Sverige inom de närmaste åren få tillgång till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. Målet skall uppnås i huvudsak genom utbyggnad i marknadens regi. Staten har enligt beslutet ett övergripande ansvar att se till att IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet finns tillgänglig i hela landet. För att främja utbyggnaden har ett infrastrukturprogram lagts fast som kan beskrivas på följande sätt.

Den översta nivån i utvecklingen mot en tillgänglig IT-infrastruktur med hög

överföringskapacitet är utbyggnad av ett *nationellt stamnät* för bredbandskommunikation mellan landets samtliga kommuner på marknadsmässiga villkor. Med detta nät avses ett rikstäckande allmänt tillgängligt nät som förbinder nationella noder och huvudnoder i landets olika delar med varandra. Svenska kraftnät fick i augusti 2000 regeringens uppdrag att bygga ett nät med hög överföringskapacitet mellan alla kommuner. Utgångspunkten var att utbyggnaden skall göras med optokabel på Svenska kraftnäts egna elstamnät. Nätkapaciteten i form av svart fiber (överföringskapacitet som tillhandahålls utan koppling till några tjänster) skall i stamnätet upplåtas på marknadsmässiga villkor. Utbyggnaden, som beräknades kosta 2,5 miljarder kronor, skulle finansieras genom Svenska kraftnäts egen försorg. Målet var att ansluta alla kommunhuvudorter senast i december 2002.

Sedan uppdraget lämnades till Svenska kraftnät har förutsättningarna för en snabb utbyggnad kraftigt förändrats varför affärsverket nu bedömer att ca sjuttio av landets kommunhuvudorter inte kommer att vara anslutna i december 2002. Regeringen har mot denna bakgrund gett Svenska kraftnät i uppdrag att kartlägga i vilka kommuner de kommersiella förutsättningarna för närvarande inte bedöms tillräckliga för att ansluta kommunhuvudorten till det nationella nätet på marknadsmässiga grunder. Regeringen har även givit en särskild utredare i uppdrag (dir. 2001:99) att gå igenom förutsättningarna i de kommuner som inte bedöms få del av det marknadsmässiga utbudet genom Svenska kraftnäts försorg.

De ortssammanhängande näten förbinder olika orter med varandra samt med huvudnoderna i nätet. Dessa regionala nät sammanfaller fysiskt ibland med det nationella stamnätet i de delar detta passerar genom området/kommunen och med områdesnätet i de orter och områden som de regionala näten passerar genom. De ortssammanhängande näten består hittills till drygt 60 % av optisk fiberkabel. Resterande nät utgörs av radiolänk och i mycket begränsad omfattning av koaxialkabel och koppar.

Områdesnäten är lokala spridningsnät som sammanbinder fastighetsnäten i en ort eller ett geografiskt avgränsat område med det ortssammanhängande nätet. I områdesnät ingår även det nät som ofta benämns accessnät. Områdesnät kommer på vissa sträckor att fysiskt sammanfalla med ortssammanbindande nät och/eller nationella stamnät. Områdesnätet utgörs hittills till mer än 75 % av optisk fiberkabel. Andelen radiolänk beräknas till knappt 15 % medan resterande 10 % utgörs av koppar- och koaxialkabel.

Fastighetsnätet är lokala nätverk, dvs. nätet i lokalen, huset eller lägenheten. Fastighetsnäten förbinder lägenheterna/lokalerna i samma byggnad/fastighet med fastighetsnoden. Nätet ansluts sedan till områdesnätet. Det lokala nätverket används till att koppla samman apparater som datorer, skrivare och hushållsapparater. I det lokala nätverket kan exempelvis tekniken Ethernet användas, men det kommer också nya, trådlösa, alternativ som Bluetooth.

För statens stöd till det ortssammanhängande nätet och områdesnätet finns gemensamma utgångspunkter. Dessa är att

- stöd endast lämnas om kommunen har ett godkänt IT-infrastrukturprogram,
- kommunen medfinansierar minst 5 % av stödberättigat underlag,
- stöd utgår med mellan 30 % och 90 % av stödberättigat underlag beroende på den enskilda kommunens förutsättningar inom ramen för det maximala stöd som lagts fast i gällande bidragsförordningar,
- kommunen gör en upphandling av tillhandahållandet av nätet,
- beslut om stöd fattas av länsstyrelsen eller, om det finns, av regionalt självstyrelseorgan.

För det ortssammanhängande nätet har drygt 2,6 miljarder kronor beräknats i statsbidrag, vilket beräknas motsvara ungefär en tredjedel av kostnaden. För områdesnäten och fastighetsnäten har statliga insatser beräknats i form av skattelättnader för totalt 3,2 miljarder kronor. På grund av att den delen av nätet är störst och dyrast beräknas det statliga stödet motsvara ungefär 10–15 % av den totala kostnaden. För privatpersoner innebär bidragssystemet en skattereduktion på 50 % av kostnaden över 8 000 kr. Stödet är maximerat till 5 000 kr.

Motionsförslag

Moderata samlingspartiet framhåller i motionerna 2000/01:T201, 2000/01:N385 och 2001/02:Sk288 av Bo Lundgren m.fl. att goda förutsättningar för företagande, risktagande och en aktiv forskningspolitik är viktigt för att utveckla nya tjänster och ny infrastruktur. Det är också betydelsefullt att offentlig verksamhet snabbt börjar använda sig av IT-tjänster för att dra nytta av fördelarna med den nya tekniken och bidra till den fortsatta utvecklingen. Motionärerna betonar att utvecklingen av nya tjänster ställer krav på utbyggnad av ny och bättre infrastruktur och framhåller att utbyggnaden bör ske på marknadsmässiga grunder. Landets mer utsatta delar riskerar dock att bli dåligt försörjda med kapacitet. Staten bör därför ta ansvar för att den informationstekniska infrastrukturen blir tillfredsställande också på landsbygden. Regionalpolitiska insatser bör kunna utnyttjas som ett verktyg för att undanröja utvecklingshinder i landets mer glest bebyggda delar. Det kan antingen ske genom upphandling eller genom att staten tar hela ansvaret och privatiserar infrastrukturen när den har byggts ut.

Jeppe Johnsson och Maud Ekendahl (båda m) påtalar i motion 2001/02:T328 att även kommunala bolag bör kunna få del av det statliga stödet för anläggande av ortssammanhängande telenät och anläggande av lokala telenät.

Enligt Per-Samuel Nisser (m), motion 2001/02:T362, ligger det i det allmännas intresse att främja teknik som kan ge en väl utbyggd infrastruktur som öppnar för konkurrens. Som exempel på en ny och intressant teknik för IT-infrastrukturen anges möjligheten att erbjuda bredbandsförbindelse via elnätet genom PLC (Power Line Communication). Även Ann-Kristine Johansson (s) tar i motion 2001/02:T462 upp möjligheten att använda PLC och framhåller

att statens insatser bör vara teknikberoende. Motionären efterlyser vidare en inventering av olika tekniska sätt att bygga ut bredband.

Holger Gustafsson m.fl. (kd, m) påpekar i motion 2000/01:T707 att, eftersom IT-utvecklingen går så snabbt, det är väsentligt att de som besitter den bästa kunskapen styr utvecklingen. Med allför stor offentlig inblandning hämmas produktutvecklingen och risken finns att man låser sig vid tekniker som snabbt föråldras. Marknadsaktörerna bör därför i så stor utsträckning som möjligt driva IT-utvecklingen och bredbandsutbyggnaden.

Centerpartiet utvecklar i motionerna 2000/01:T713 av Lennart Daléus m.fl., 2000/01:N267 av Lennart Daléus m.fl. och 2001/02:T465 av Sven Bergström m.fl. delar av sin IT-politik om en digital allemansrätt. Motionärerna framhåller att utgångspunkter för den digitala infrastrukturen bör vara att

- trygga konkurrensen på tjänste- och operatörsidorna genom ett nät öppet på lika villkor för alla operatörer,
- garantera likvärdiga förbindelser i hela landet,
- ge förutsättningar för en långsiktig planering, som gör att nätet blir skalbart i takt med att efterfrågan på kapacitet ökar.

Enligt motionerna bör en strategi tas fram för att garantera ett finmaskigt bredbandsnät, i huvudsak bestående av optisk fiber, till "nära hemmet". För att garantera ett finmaskigt bredbandsnät bör ett statligt nätbolag bildas. I motionerna uppmärksammas vidare att nätleverantörer kan kräva långa bindningstider och ensamrätt på förbindelsen. Likaså kan kunderna tvingas använda leverantörernas startsidor samtidigt som de erbjuds snabba förbindelser på leverantörernas nät men långsamma kontakter med utomstående nät. Alla tendenser till monopol på tjänster bör enligt motionärerna motverkas.

Andra ledamöter i Centerpartiet har väckt en rad i huvudsak likartade motionsyrkanden om IT-infrastrukturens utbyggnad. Åke Sandström m.fl. understryker i motion 2001/02: MJ220 statens ansvar för att hela landet får tillgång till en digital infrastruktur på lika villkor. Sofia Jonsson säger i motion 2000/01:T708 att staten bör stå som ägare för infrastrukturen medan privata aktörer bör bygga ut tjänsterna. Åke Sandström uppmärksammar i motion 2000/01:T709 de mindre kommunernas situation och framhåller vikten av att den infrastruktur som byggs ut blir likvärdig i hela landet. Sofia Jonsson m.fl. påtalar särskilt i motion 2000/01: Ub479 betydelsen av en snabb IT-utbyggnad för distansutbildning. I väntan på att ett nationellt fibernät införs är det enligt motionen rimligt att enhetstaxa tillämpas för elektroniska anslutningar.

Sven Bergström och Lena Ek (båda c) föreslår i motion 2001/02:T391 att en nationell standard för bredband läggs fast. Bredband bör i ett första steg definieras som en överföringskapacitet på 10 megabit per sekund till och från slutanvändare och i ett andra steg som 100 megabit per sekund eller mer till och från slutanvändare. Enligt motionen bör ett nationellt bredbandscentrum etableras i Hudiksvall med bl.a. en institution för fiberoptik knuten till universitet eller högskola. Ett pilotprojekt bör vidare startas i Hudiksvall för att utveckla fiberoptiska och andra accessnät med bredbandskapacitet till hushåll, företag och offentlig verksamhet.

Eva Flyborg m.fl. (fp) konstaterar i motion 2001/02:T409 att en fortsatt utbyggnad bäst sker genom att efterfrågan på marknaden ökar, fler tjänster blir tillgängliga och tekniken förbättras. Enligt motionen råder osäkerhet om vilken överföringsteknik som kommer att vara den bästa om ett par år. Motionärerna bedömer att de 8,5 miljarder kronor som avsatts för bredbandsstöd förmodligen inte kommer att användas. Regeringens IT-satsning ser därför ut att misslyckas, varför det nuvarande stödet bör upphöra.

Även Kenth Skårvik m.fl. (fp) bedömer i motionerna 2000/01:T211 och 2001/02:T463 att det inte är säkert att fiberkabel är den bästa tekniken för bredbandsutbyggnad. Offentliga resurser bör inte läggas ned på något som är så osäkert. I första hand bör näringslivet engageras i utbyggnaden av IT-nät. Det viktigaste är att alla kan få IT-anslutning till samma kostnad oavsett bostadsort. Likartade förslag förs även fram i motionerna 2000/01:N268 av Yvonne Ångström m.fl. (fp) och 2000/01:N325 av Runar Patriksson (fp).

Yvonne Ångström m.fl. (fp) framhåller i motion 2001/02:N262 vikten av en väl utbyggd och kraftfull IT-infrastruktur i hela landet. I första hand är det näringslivet som skall engagera sig i IT-utbyggnaden. Stat och kommun bör bara garantera att utbyggnaden når ut till samma kostnad och i rätt tid till dem i landsbygden eller glesbygden som behöver bredband för att kunna etablera verksamhet.

Agneta Lundberg m.fl. (s) understryker i motion 2000/01:T232 att hela landet snarast bör få tillgång till teleförbindelser som klarar att överföra stora datamängder med hög hastighet. Staten måste ta ett ansvar och styra utbyggnaden av IT-infrastrukturen på ett sådant sätt att hela landet ges likvärdiga utvecklingsmöjligheter. Vid tillståndsgivning till nya licenser måste en god geografisk täckning med hög kvalitet vara ett oavvisligt krav.

Kostnader för att använda IT-infrastrukturen tas upp särskilt i motion 2001/02:T340 av Inger Lundberg m.fl. (s). Motionärerna framhåller att nuvarande prissättning med en fast anslutningsavgift ger trygghet men skapar besvärande tröskeeffekter som missgynnar grupper i samhället som har begränsad användning av Internet. Det finns därför enligt motionärerna goda skäl att överväga möjligheterna att erbjuda Internet till lägre kostnader för hushåll med begränsad efterfrågan.

Även Kristina Zakrisson m.fl. (s) behandlar i motion 2001/02:T439 prissättningen och framhåller att för många i glesbygden har IT-användningen visat sig bli alltför dyr. Enligt motionen bör därför en översyn göras av kostnadsbilden, både vad gäller geografi och operatörer, i syfte att få till stånd avståndsneutralitet.

I flera motioner uppmärksammas mer regionalt inriktade frågor om utbyggnad av modern IT-infrastruktur. Roy Hansson (m) uttrycker i motion 2000/01:T710 oro för att Gotland blir utan tillfredsställande bredbandsförbindelser, vilket kan hämma öns fortsatta utveckling. Skaraborgs län behandlas i motionerna 2000/01:T202 av Holger Gustafsson (kd) och 2001/02:T289 av Holger Gustafsson och Ulla-Britt Hagström (båda kd). Motionärerna påtalar att länets norra och nordöstra delar behöver stöd och därför bör ingå i stöd-

området för bredbandsutbyggnad. Agne Hansson (c) framhåller i motion 2000/01:T715 att framtidens vägar i Kalmar län bör vara digitala och han föreslår att länet utpekas som ett metodlän för bredbandsutbyggnad. Lena Ek och Agne Hansson (c) föreslår i motion 2000/01:T711 att Gotland utpekas som ett försöksområde för införande av digital allemansrätt. Helena Bargholtz (fp) framhåller i motion 2000/01:N263 att det kan finnas skäl för att staten stimulerar bredbandsutbyggnad i sådana delar av landet där den tycks ha svårt att skjuta fart. Bra nätförbindelser måste finnas på Gotland.

Utskottets ställningstagande

Informationstekniken har stor betydelse för samhällsutvecklingen. Sverige har kommit att bli en av världens främsta IT-nationer. Som avspeglas i den stora motionsmängden finns det en bred politisk samsyn om vikten av en väl utvecklad IT-infrastruktur. Däremot råder olika uppfattningar om tilltron till marknadens möjligheter att klara den nödvändiga utbyggnaden och synen på statens roll. Ett stort antal motioner finns vidare som betonar betydelsen av att bredbandsutbyggnaden når ut i hela landet.

Enligt utskottets mening är utbyggnaden av en väl fungerande IT-infrastruktur avgörande för Sveriges möjligheter att kunna behålla och utveckla vår ledande ställning på IT-området. Utskottet vill understryka betydelsen av att den pågående utbyggnaden ger hushåll och företag i hela landet goda möjligheter att utnyttja den nya tekniken till konkurrenskraftiga priser. Utskottet anser det angeläget att den IT-politik som lades fast av riksdagen år 2000 genomförs.

Enligt utskottets mening bör utbyggnaden i första hand ske i marknadens regi. I likhet med vad som gäller inom andra viktiga infrastrukturområden har staten dock en viktig roll att spela. För att möjliggöra att de nya tjänsterna tillhandahålls på ett effektivt och säkert sätt till konkurrenskraftiga priser är det nödvändigt att åtgärder vidtas så att hushåll och företag i hela landet ges goda möjligheter att utnyttja den nya tekniken. Konkurrensneutralitet och mångfald liksom säkerhet och teknisk samordning av näten kan vidare främjas genom statliga insatser och regler.

Utskottet har tidigare i samband med riksdagens IT-politiska beslut år 2000 framhållit vikten av att utbyggnaden av IT-infrastrukturen följs upp och redovisas årligen för riksdagen. Regeringen har givit Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att följa utvecklingen av tillgängligheten till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. PTS har nyligen i rapporten IT-infrastrukturen i Sverige 2001: Uppnås målet om tillgänglighet? angett att antalet hushåll som har tillgång till IT-infrastruktur med hög kapacitet ökar. Enligt PTS är det dock för närvarande svårt att bedöma om de IT-politiska målen kan uppfyllas. Det har gått alltför kort tid sedan riktlinjerna för utbyggnaden blev klara samtidigt som arbetet med bredbandsutbyggnaden är tidskrävande. Enligt PTS rapport har de statliga stöden hittills utnyttjats endast i begränsad omfattning. Utbyggnaden fortsätter dock och Sverige har i OECD:s mätning

av tillgång till bredband avancerat från en fjärde plats i december 2000 till en tredje plats i juni 2001.

Utskottet konstaterar att förutsättningarna på IT-marknaden har förändrats efter riksdagens IT-politiska beslut år 2000. Enligt vad utskottet erfarit pågår för närvarande ett omfattande arbete i landet för att ta fram lokala och regionala infrastrukturprogram för utbyggnaden av IT-infrastrukturen. Som tidigare redovisats pågår vidare ett utredningsarbete för att klarlägga hur stornätet kan färdigställas inom förutsatt tid. Omfattande investeringar görs också även om utbyggnadstakten inte är så hög som förutsatts.

Enligt utskottets mening är det angeläget att IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet görs tillgänglig i hela landet för att Sverige skall kunna hävda sig långsiktigt i den internationella konkurrensen. Utbyggnaden får inte leda till att klyftan mellan storstad och glesbygd vidgas. Utskottet bedömer att gällande riktlinjer för utbyggnaden av IT-infrastrukturen tryggar en utbyggnad av höghastighetsförbindelser även i landets glest befolkade områden. Utskottet är därför inte berett att ompröva grunderna i gällande nationella infrastrukturprogram.

Utskottet delar den uppfattning som redovisas i flera motioner om vikten av att teknikneutralitet råder vid utbyggnaden av IT-infrastrukturen. Dels är det omöjligt att med säkerhet hävda vilka tekniska lösningar som är mest lämpliga på längre sikt, dels kan valet av lämplig teknik komma att variera beroende på lokala förutsättningar. Utskottet vill också erinra om att kravet på hög överföringskapacitet i nät som får statligt stöd skall betraktas som ett prestationskrav. Mot denna bakgrund innebär nuvarande stödssystem ingen rekommendation om att någon särskild teknisk lösning skall väljas för accessnätet.

Utskottet anser också att det är viktigt att motverka uppkomsten av lokala monopol i de nya accessnäten. I sammanhanget kan nämnas att PTS har utrett frågan och lämnat en rad förslag om hur en väl fungerande marknad skall kunna utvecklas (Risker för monopolisering av bredbandstjänster till flerfamiljshus). Rapporten har remissbehandlats och regeringen överväger för närvarande i vilken omfattning som PTS förslag kan genomföras.

Utskottet vill klargöra att kommunala företag kan delta i upphandlingen om det råder full konkurrensneutralitet och om kommunen följer lagen om offentlig upphandling. Om en upphandling inte skulle ge några anbud alls kan kommunen välja att själv bygga ut och även driva bredbandsnät.

Slutligen, angående de motionsförslag som väckts om en mer geografiskt enhetlig prissättning, kan konstateras att konkurrensen och den fortsatta utbyggnaden av infrastrukturen förutsätts medverka till mer likvärdiga kommunikationsmöjligheter. Utskottet anser det vidare viktigt att anslutningsavgifter inte skapar besvärande tröskeffekter.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet samtliga nu aktuella motionsförslag. Syftet med flertalet motionsyrkanden om att trygga en effektiv och väl fungerande IT-infrastruktur med hög kapacitet till likvärdiga priser i hela landet förutsätts komma att tillgodoses.

2 Nationell IT-samordning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att den politiska ledningen av IT-politiken måste präglas av tydlighet och samordning. Vidare är det viktigt att arbetet kontinuerligt följs upp och utvärderas. Med hänvisning till att det ankommer på regeringen att organisera arbetet i Regeringskansliet avstyrks ett motionsyrkande om att inrätta en nationell IT-samordnare.

Motionsförslag

Kristdemokraterna föreslår i motion 2001/02:T466 av Johnny Gylling m.fl. att, efter förebild från Storbritannien, bör en nationell IT-samordnare inrättas. Uppgiften för samordnaren bör vara att ta fram nya IT-tjänster till medborgarna, stärka demokratin genom att använda informationsteknikens fördelar, öka tilliten och tillgängligheten till IT samt ge Sverige chans att vara en ledande IT-nation i framtiden.

Utskottets ställningstagande

I Storbritannien inrättades i september 1999 en s.k. e-Envoy. Det är en form av nationell IT-samordnare med uppgift att se till att landets medborgare och näringsliv kan dra maximal nytta av kunskapsekonomin.

Tre mål har satts upp

- att Storbritannien har bäst miljö i världen för elektronisk handel år 2002,
- att se till att alla som vill har tillgång till Internet år 2005,
- att alla myndighetstjänster finns tillgängliga elektroniskt år 2005.

IT-samordnaren rapporterar direkt till premiärministern tillsammans med ansvarig IT-minister. Till IT-samordnaren är knutet ett särskilt kontor (Office of the e-Envoy) där drygt 200 medarbetare är verksamma. Den brittiska regeringen har vidare utsett e-ministrar med ansvar för olika områden samt utvecklat en portal, UK Government Gateway, som låter olika myndighetssystem kommunicera så att tjänster på nätet blir tillgängliga för medborgare och företagare. För att möjliggöra att Storbritannien blir världsledande i det nya informationssamhället har ett särskilt handlingsprogram tagits fram (UK Online Action Plan). I programmet redovisas detaljerade rekommendationer på 25 prioriterade områden där resultatet dateras upp varje månad.

Utskottet anser att informationstekniken är av stor betydelse för det moderna samhället. För att genomföra riksdagens IT-politiska mål om att Sverige som första land blir ett informationssamhälle för alla krävs målmedvetna insatser inom varje politikområde. Dessa insatser görs inte för IT-politikens skull utan IT är ofta ett redskap som kan underlätta uppnåendet av målen inom andra politikområden. Samtidigt gäller att flera av de prioriterade statliga uppgifterna inom IT-området är sektorsövergripande. En framgångsrik

IT-utveckling förutsätter därför i många fall ett samfällt agerande. En väl utbyggd och säker IT-infrastruktur är exempelvis en förutsättning för ökad användning, samtidigt som åtgärder för att främja olika IT-tillämpningar stimulerar nätutbyggnaden.

Utskottet bedömer att den organisatoriska lösning som valts i Storbritannien för ledningen av IT-utvecklingen kan vara intressant. Samtidigt varierar förvaltnings- och styrsystem mellan olika länder varför internationella erfarenheter inte alltid kan överföras. I den svenska förvaltningsmodellen är exempelvis Regeringskansliet en liten organisation för främst övergripande ledningsfrågor internationellt sett medan det är myndigheterna som har tilldelats det operativa ansvaret.

I Sverige ansvarar Näringsdepartementet för att samordna och främja IT-politiken. Viktiga IT-frågor ingår dock även i flera andra departements arbetsområden. På myndighetssidan har Post- och telestyrelsen tilldelats viktiga uppgifter för att de elektroniska kommunikationerna skall fungera med hög säkerhet. PTS följer även tillgängligheten till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. Statskontoret har en samordnande uppgift vad gäller IT-frågor hos myndigheter genom att samordna bl.a. utvecklingsprojekt och tillhandahålla ramavtal. Statskontoret bidrar även aktivt till att vidareutveckla den svenska förvaltningspolitiken och till att den elektroniska infrastrukturen inom offentlig sektor blir öppen och säker. En annan myndighet med viktiga uppgifter inom området är Verket för innovationsforskning (Vinnova). I sammanhanget kan också nämnas IT-kommissionen som tillsatts av regeringen med uppdrag att vara rådgivare i IT-frågor och sprida information om de problem och möjligheter som utveckling och användning av informationsteknik innebär.

Sverige är i dag ett av världens ledande länder när det gäller användning av informationsteknik och telekommunikationer. Det är angeläget att denna framskjutna position kan behållas och vidareutvecklas. Utskottet delar motionärernas grundsyn om att det är angeläget med ett tydligt politiskt ledarskap för IT-politiken. För en framgångsrik utveckling krävs ofta ett samfällt agerande inom många områden. Utskottet vill dessutom understryka betydelsen av riksdagens krav på en samordnad och kontinuerlig uppföljning av det arbete som pågår för att uppnå det IT-politiska målet. Det förutsätter en helhetssyn på genomförandet av IT-politiken.

Det ankommer på regeringen att själv bestämma formerna för sitt arbete, vilket även innefattar Regeringskansliets organisation och uppgifter. Utskottet förutsätter att regeringen hanterar IT-frågorna på ett ändamålsenligt sätt genom att ta tillvara de utvecklingsmöjligheter som en samordnad IT-politik innebär. Utskottet avstyrker mot denna bakgrund motion 2001/02:T466 (kd) i nu behandlad del. Syftet med motionsyrkandet om ett tydligt politiskt ledarskap för IT-politiken förutsätts komma att tillgodoses.

3 Säkerhets- och sårbarhetsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Samhällets ökade IT-beroende kräver att större uppmärksamhet riktas mot säkerhets- och sårbarhetsfrågor. Utskottet avstyrker motionsförslag om olika säkerhetsfrågor med hänvisning till gällande riktlinjer och det utvecklingsarbete som förutsätts fortsätta.

Motionsförslag

Amanda Agestav (kd) efterlyser i motion 2000/01:T702 skyndsamma åtgärder för att öka IT-säkerheten. Medan ständiga utredningar pågår görs dataintrång, angrepp av datahackers och datavirus sprids. Stora säkerhetsmässiga och ekonomiska värden står på spel och riskerar att gå förlorade. Riksdagen har i flera år väntat på att regeringen skall visa att Sverige är en ansvarsfull och modern IT-nation som tar säkerhetsfrågorna på allvar. Det nationella ansvaret för säkerhetsfrågorna måste därför snarast lösas.

Även Centerpartiet tar upp IT-säkerheten i motionerna 2000/01:T713 av Lennart Daléus m.fl. och 2001/02:T465 av Sven Bergström m.fl. Enligt motionärerna får det inte förekomma att offentlig sektor använder programvara med kryptering där väsentliga delar av nyckeln deponeras hos amerikanska myndigheter. Sverige måste därför vara vaksamt på försök att reglera företags och enskilda människors möjligheter att kryptera data genom ändringar i internationella avtal. För att skydda information och enskilda människors integritet är det mycket viktigt att det finns möjlighet att kryptera data också i framtiden. Vidare bör åtgärder vidtas så att kryptering av kommunikation inom och mellan myndigheter blir rutin i större utsträckning. Myndigheterna bör även utveckla virtuella privata nätverk för kommunikationen med utlokaliserade enheter och med distansanställda.

Eva Flyborg m.fl. (fp) konstaterar i motion 2001/02:T409 att en stor del av den information som lagras på eller förmedlas av datorer är av sådan art att stor skada skulle vållas om informationen kom på drift. Medborgarna har därför rätt att kräva att offentliga instanser hanterar integritetskänslig information på ett sådant sätt att riskerna för personlig och affärsässig integritet minimeras. Mot denna bakgrund föreslås att samtliga myndigheter som hanterar känslig information åläggs krav på säkerhetsrevision.

Gudrun Schyman m.fl. (v) framhåller i motion 2001/02:Ju388 att de flesta av dagens dataprogram är avlyssningsbara och möjliga att manipulera. Bristen på kunskap och kostnaden för att vidta skyddsåtgärder i form av brandväggar och krypteringsprogram är enligt motionen ett problem. Lagstiftningen på området är dessutom bristfällig och möjligheterna att beivra brott är små. Motionärerna efterlyser mot denna bakgrund en översyn av lagstiftningen på området.

Inger Lundberg m.fl. (s) behandlar i motion 2001/02:T242 lokaliseringen av den nya enhet som föreslagits bli inrättad inom Post- och telestyrelsen för rapportering av IT-incidenter. Motionärerna bedömer att Karlskoga mycket väl uppfyller de krav som den nya enheten har på kvalificerad arbetskraft med hög IT-kompetens.

Utskottets ställningstagande

Övergången till informationssamhället har lett till att de tekniska systemen blivit allt mer komplexa och sårbara. Utvecklingen av öppna kommunikationsstandarder har exempelvis inneburit en högre grad av informationsutbyte inom och framför allt mellan organisationer. Nya tjänster växer också snabbt fram genom Internet som ökar exponeringen och den mängd information som hanteras. Utbyggnaden av IT-infrastruktur med hög kapacitet innebär vidare att allt fler användare ständigt är uppkopplade på Internet med ökad risk för obehöriga intrång. Sammantaget medför detta att samhällets totala sårbarhet ökar samtidigt som oönskade ingrepp i ett enskilt IT-system kan få återverkningar på stora delar av samhället.

Enligt utskottets mening är det mot denna bakgrund viktigt att man vid den fortsatta övergången till informationssamhället noga beaktar säkerhetsfrågorna. Utredningar inom området, som t.ex. Sårbarhets- och säkerhetsutredningen (SOU 2001:41) och Försvarsberedningen (Ds 2001:44), har också tidigare framfört uppfattningen att ansvars- och rollfördelningen inom området måste fastställas.

Med anledning av propositionen Fortsatt förnyelse av totalförsvaret (prop. 2001/02:10) har riksdagen nyligen behandlat ett förslag om en övergripande strategi för samhällets hantering av informationssäkerhet och skydd mot informationsoperationer (bet. 2001/02:FöU2, rskr. 2001/02:91). Enligt propositionen skall ett sammanhållande myndighetsansvar för samhällets IT-säkerhet och övergripande omvärldsanalyser införas. Av propositionen framgår att en funktion för IT-incidenthantering skall inrättas med syfte att omedelbart, eller i ett mycket tidigt skede, kunna spåra ursprunget till ett dataintrång, se till att attacker mot datasystem avstysas och upphör samt stödja återställande av systemen vid större attacker. Denna funktion skall även ha översikt och kunskaper om IT-hot och IT-säkerhet i ett helhetsperspektiv. Kvalificerad rådgivning i realtid, s.k. helpdesk, bör också kunna lämnas vid fel eller större avvikelser, vid återstart av system och vid reaktion på angrepp. Regeringen avser att återkomma till riksdagen under våren 2002 med förslag om införande av en funktion för incidenthantering på IT-området.

För kryptering kan hänvisas till att det för närvarande inte finns några begränsningar av användningen av kryptoteknik i Sverige utan var och en har rätt att själv välja sådan teknik. Riksdagen har vidare lagt fast att Sverige bör verka för en liberal tillämpning av rådande exportreglering och att internationellt arbeta för att förändra gällande regler i riktning mot en ytterligare liberalisering. Enligt vad utskottet erfarit arbetar regeringen aktivt med dessa

frågor i linje med det synsätt som utrikesutskottet gav uttryck för i sitt betänkande 1999/2000:UU7 Kryptografi.

Som framhålls i motion 2000/01:T713 (c) ställer kommunikation mellan myndigheter ofta höga krav på säkerhet. Vid övergången från pappersbunden hantering till kontakter över Internet med andra myndigheter, företag och medborgare krävs tillfredsställande skyddsåtgärder. Utskottet vill i detta sammanhang särskilt hänvisa till Statskontorets arbete med att utveckla myndigheternas IT-användning på ett effektivt och säkert sätt. Statskontoret har i rapporten Infrastruktur för säker elektronisk överföring från och inom statsförvaltningen närmare redovisat bl.a. vilka olika typer av certifikat och övriga tjänster rörande kryptonycklar som behövs i myndigheternas verksamhet (Statskontoret 2000:7).

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion 2001/02:T409 (fp) att säkerhetsfrågorna måste beaktas särskilt vid utveckling av samhällsviktiga system och funktioner som innehåller integritetskänslig information. Utskottet bedömer att revisioner av IT-säkerhet kan vara ett verksamt medel för att finna säkerhetsbrister och andra svaga punkter i IT-system. Regeringen har i propositionen Fortsatt förnyelse av totalförsvaret (prop. 2001/02:10) framhållit att Sårbarhets- och säkerhetsutredningens förslag om uppbyggnad av ett system för evaluering och certifiering bör genomföras. Vidare anser regeringen det angeläget att Sverige fortsätter det samarbete som syftar till ett ömsesidigt erkännande av IT-säkerhetscertifikatet, Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA).

Slutligen, beträffande motion 2001/02:T242 (v), kan hänvisas till att en särskild utredare för närvarande ser över de politiska målen och lagstiftningen inom området för elektronisk kommunikation (dir. 2001:32). Utredaren skall inom ramen för sitt uppdrag beakta Säkerhets- och sårbarhetsutredningens betänkande och den vidare beredningen av detsamma.

Utskottet förutsätter att berörda myndigheter följer utvecklingen på området och vidtar de initiativ som kan anses vara påkallade för att trygga en tillfredsställande IT-säkerhet. Något initiativ från riksdagens sida anser utskottet inte vara erforderligt. Följaktligen avstyrks motionerna 2000/01:T702 (kd), 2000/01:T713 (c) yrkande 19, 2001/02:T242 (v), 2001/02:T409 (fp) yrkande 3, 2001/02:T465 (c) yrkande 12 och 2001/02:Ju388 yrkande 13.

4 Jämställdhet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser det viktigt att ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar IT-politiken. Med hänvisning till pågående beredning av en utredning från Jämställdhetsrådet för transporter och IT avstyrks motionsförslagen.

Motionsförslag

Sven Bergström m.fl. (c) konstaterar i motion 2001/02:T465 att det många gånger är män som arbetar med att utforma framtidens offentliga service via Internet. Regeringen bör aktivt arbeta för att ett genustänkande genomsyrar IT-arbetet.

Även i motion 2000/01:A808 av Matz Hammarström m.fl. (mp) betonas att IT-utvecklingen i allra högsta grad är en jämställdhetsfråga. Regeringen bör mot denna bakgrund utreda hur IT kan göras mer tillgänglig för kvinnor och ta fram en handlingsplan för hur ett jämställt IT-samhälle skall kunna utvecklas.

Utskottets ställningstagande

Jämställdhetsrådet för transporter och IT, Jämit, har i sitt delbetänkande Jämställdhet och IT (SOU 2000:58) konstaterat att IT-sektorn i allt väsentligt leds och domineras av män samt att klyftan mellan kvinnors och mäns möjligheter till inflytande över IT-utvecklingen har vidgats. Vidare finns det få kvinnor med hög utbildning inom IT-branschen. Många företag saknar enligt Jämit statistik på könsfördelning hos de anställda, vilket är ett krav för att ett fungerande jämställdhetsarbete skall kunna göras. Jämit har mot denna bakgrund presenterat en rad förslag för att öka jämställdheten inom hela IT-området.

Utskottet konstaterar att Jämits grundsyn väl följer riksdagens IT-politiska beslut år 2000 om att ett jämställdhetsperspektiv skall genomsyra IT-politiken. Det innebär att jämställdhet och mångfald skall främjas genom att alla människors förutsättningar att utnyttja informationsteknikens möjligheter tas till vara oberoende av kön, ålder, etnisk bakgrund och eventuella funktionshinder. Sammansättningen av IT-specialister skall också bättre motsvara befolkningen med avseende på kön och etnisk bakgrund. För att Sveriges möjligheter på IT-området skall kunna utnyttjas fullt ut får enligt utskottets mening inte människors tillträde till växande sektorer av ekonomin hindras av invanda mönster som begränsar individens utbildnings- och yrkesval. Att tendensen till könsbundna studieval bryts är en förutsättning för att kvinnor och män skall engageras i IT-samhället på lika villkor.

Utskottet ser därför positivt på de nu aktuella motionsförslagen och konstaterar att dessa frågor nyligen har behandlats av Jämit. Det gäller t.ex. förslaget i motion 2001/02:T465 (c) om offentlig service på nätet där Jämit

föreslagit att åtgärder vidtas för att säkerställa ett jämställdhetsperspektiv vid utformningen av webbaserade tjänster inom myndigheterna och inom myndigheternas verksamhetsområden. Enligt utskottets mening tillgodoser Jämits arbete även väl de förslag som väckts i motion 2000/01:A808 (mp) om en analys och konsekvensbeskrivning av utvecklingen samt framtagande av en handlingsplan för att utveckla ett jämställt IT-samhälle.

Enligt vad utskottet erfarit har Jämits förslag remissbehandlats och flera delförslag har genomförts. Fortfarande pågår dock beredning av vissa förslag. Enligt utskottets mening är det viktigt att jämställdhetsarbetet inom IT-området bedrivs kraftfullt och skyndsamt. Utskottet förutsätter att den pågående beredningen av Jämits arbete snarast slutförs och att regeringen inom ramen för sitt arbete med att följa upp IT-politiken lämnar en närmare redovisning av hur jämställdhetsperspektivet kan genomsyra IT-politiken.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 2000/01:A808 (mp) yrkandena 19 och 20 samt 2001/02:T465 (c) yrkande 8.

5 Sociala konsekvenser m.m.

Utskottets förslag i korthet

Enligt utskottets mening är det viktigt att IT kan användas av så många medborgare som möjligt och i alla delar av landet. Utskottet anser det därför viktigt att den s.k. digitala klyftan i samhället minskas. Utskottet förutsätter att sociala konsekvenser av IT-utvecklingen kommer att belysas.

Motionsförslag

Ingrid Burman m.fl. (v) uttrycker i motion 2000/01:T704 oro för att den pågående IT-utvecklingen kan leda till ett segregerat samhälle. Samhälleliga och sociala mål måste därför kontinuerligt sättas upp för att garantera alla möjligheter att utöva sina rättigheter och skyldigheter samt att leva ett delaktigt, självbestämmande och oberoende liv. Riksdagen bör därför begära att regeringen tillsätter en parlamentarisk kommission med syfte att göra en medborgarrättslig och social konsekvensanalys av den pågående IT-utvecklingen.

Willy Söderdahl och Tasso Stafilidis (båda v) föreslår i motion 2001/02:T395 att ungdomar bör få utnyttja möjligheten till subventionerade köp av hemdatorer. En möjlighet skulle kunna vara att ungdomar som endast har kortare anställning får göra ett skatteavdrag motsvarande det som de anställda får men vid ett enda tillfälle.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det viktigt att IT kan användas av så många medborgare som möjligt och i alla delar av landet. Det är först då som det IT-

politiska målet om att Sverige som första land skall bli ett informationssamhälle för alla kan uppnås. Informationstekniken kan behöva anpassas till de särskilda krav som t.ex. utsatta grupper ställer. Som framhålls i motion 2000/01:T704 (v) är det vidare nödvändigt att de som inte har tillgång till Internet eller, av olika skäl, i dag inte kan använda tekniken ges goda möjligheter att ändå utöva sina rättigheter och skyldigheter i samhället.

Enligt riksdagens IT-politiska beslut år 2000 har förutsatts att det IT-politiska målet kontinuerligt följs upp. Utskottet förutsätter att även sociala konsekvenser av IT-utvecklingen uppmärksammas. Syftet med den aktuella motionen blir därmed tillgodosett.

Tillgången till datorer har ökat kraftigt under senare år, vilket lett till att Sverige är bland de länder som har den högsta datortätheten i hemmen. En bidragande orsak till den stora tillgången till dator har varit möjligheten till personalköp som infördes 1998. Som framgår av följande sammanställning har barn och ungdomar större tillgång till dator i hemmet än vuxna, 83 % jämfört med 61 % år 2000. Män har i något större grad tillgång till dator än kvinnor. I sammanhanget kan nämnas att i åldersgruppen 65–79 år är det endast 23 % som har tillgång till dator. Liten datortillgång har även de funktionshindrade.

ANDEL AV BEFOLKNINGEN SOM HAR TILLGÅNG TILL PERSONDATOR I HEMMET 1997 OCH 2000 (%)

	1997	2000
Totala befolkningen	42	64
Vuxna 18–79 år	40	61
Barn/ungdom 9–17	60	83
Män	44	66
Kvinnor	41	61

Källa: SIKA, Fakta om informations- och kommunikationsteknik i Sverige 2002.

Ett informationssamhälle för alla förutsätter att tillgången till datorer ökar. När det gäller möjligheter att inom skattesystemets ram påverka datortillgången vill utskottet hänvisa till att riksdagen tidigare har behandlat motionsförslag om en utvidgning av nuvarande möjligheter till skatteavdrag för att främja en ökad IT-användning. Skatteutskottet har våren 2001, i sitt av riksdagen godkända betänkande (bet. 2000/01:SkU14), avstyrkt motionsförslag om anskaffning av persondatorer och framhållit:

En allmän avdragsrätt för inköp av datorer och programvara skulle enligt utskottets mening innebära en oönskad snedvridning av konkurrensen på detta område, ge upphov till en mängd gränsdragningsproblem och dessutom medföra ett mycket kraftigt inkomstbortfall. Som utskottet i olika sammanhang framhållit är det önskvärt att skattesystemet så långt möjligt hålls fritt från inslag som inte hänger samman med dess grundläggande funktion att utgöra en säker grund för att finansiera den gemensamma sektorn.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 2000/01:T704 (v) och 2001/02:T395 (v).

6 Lagstiftningsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet framhåller vikten av en teknikneutral och framtidsanpassad IT-lagstiftning. Med hänvisning till bl.a. pågående utredningsarbete avstyrks motionsförslag med begäran om en lagöversyn.

Motionsförslag

Moderata samlingspartiet framhåller i motion 2000/01:T717 av Carl Bildt m.fl. att en effekt av det framväxande informationssamhället är den sammanmältning, konvergens, som sker mellan olika typer av tele- och medietjänster. Infrastruktur som tidigare haft en specifik användning kan nu användas för att bära andra typer av tjänster. Samtidigt smälter olika tjänster samman och de utrustningar som används för att ta emot och förmedla olika tjänster blir alltmer lika. Dessutom möjliggör utvecklingen att företag som traditionellt ägnat sig åt en viss typ av tjänster kan engagera sig i angränsande sektorer. Mot denna bakgrund är det ohållbart med olika typer av lagstiftning på tele- och medieområdena. Regeringen bör därför omedelbart tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram ett konkret förslag till en ny, konvergerad lagstiftning på tele- och medieområdet med utgångspunkt i grundläggande principer om yttrandefrihet och personlig integritet.

Även i motion 2000/01:T707 av Holger Gustafsson m.fl. (kd, m) påtalas behovet av en tidsenlig lagstiftning på IT-området. Det finns enligt motionärerna en rad väsentliga funktioner som är statens ansvar. Till dessa hör att tillhandahålla goda förutsättningar för en sund utveckling, bl.a. i form av ett modernt regelverk som främjar konkurrens. Därför är det viktigt att infrastrukturen står öppen för konkurrerande tjänsteleverantörer. Konkurrenssituationen måste regleras, upprätthållas och bevakas. För näringslivet är det väsentligt att spelreglerna är tydliga och förutsägbara och att de tillämpas konsekvent.

Utgångspunkten i motion 2001/02:T465 av Sven Bergström m.fl. (c) är att informationstekniken ställer speciella krav på lagstiftningen. Att anpassa lagstiftningen till nuvarande tekniska nivå förefaller inte vara en framkomlig väg eftersom nästa tekniska steg medför risk för att lagstiftningen på nytt blir omodern. Den enda vägen är enligt motionärerna att göra lagstiftningen teknikoberoende. Regeringen bör därför ge alla kommittéer och särskilda utredare med uppdrag att belysa befintlig lagstiftning i uppdrag att överväga denna fråga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att IT-utvecklingen ställer nya krav på rättsordningen. Den digitala tekniken gör exempelvis att text, ljud, bild och data kan hanteras samtidigt och förmedlas genom olika former av distributionssystem. Detta leder till ett närmande mellan olika nät (t.ex. nät för telefoni, data och television), tjänster (kommunikationstjänster och innehållstjänster) och apparater (t.ex. telefoner och TV-mottagare). Det är i denna miljö som nya användningsområden och tillämpningar av informationsteknik växer fram i snabb takt. Det är viktigt att lagstiftningen inom området är väl anpassad till denna utveckling.

Under de senaste åren har mot denna bakgrund ett omfattande lagstiftningsarbete genomförts. Bland pågående större utredningar kan särskilt nämnas Utredningen om elektronisk kommunikation (N 2001:07), vars arbete bedrivs mot bakgrund av såväl den tekniska och marknadsmässiga utveckling som skett inom området som de rättsakter som kommer att antas inom Europeiska gemenskapen. Utredaren har till uppgift att analysera lagstiftningen inom området och föreslå sådan ny lagstiftning som behövs för en samordnad reglering av elektronisk kommunikationsinfrastruktur och elektroniska kommunikationstjänster. Utgångspunkten skall vara att de telepolitiska målen och det IT-politiska målet samordnas. I sitt arbete skall utredaren bl.a. vägledas av slutsatserna om behovet av samordning av lagstiftningen till följd av konvergensutvecklingen. Syftet är att skapa den moderna, teknikneutrala och framtidsanpassade lagstiftning som efterlyses i de aktuella motionerna.

Utskottet vill vidare hänvisa till IT-kommissionen och dess särskilda observatorium för rättsfrågor. Det IT-rättsliga observatoriet har till uppgift att identifiera och diskutera problem inom rättsordningen för att underlätta och påskynda förändringar och moderniseringar av lagstiftningen. Observatoriet skall vidare inom ramen för av IT-kommissionen prioriterade områden självständigt ta fram underlag för kommissionens råd till regeringen om rättsliga angelägenheter.

Med hänvisning till det anförda bedömer utskottet att syftet med de nu aktuella motionsförslagen kommer att tillgodoses utan någon åtgärd från riksdagens sida. Följaktligen avstyrks motionerna 2000/01:T707 (kd, m) yrkande 2, 2000/01:T717 (m) yrkande 6 och 2001/02:T465 (c) yrkande 11.

7 Utbildningsinsatser

Utskottets förslag i korthet

Motionsförslag om särskilda utbildningsåtgärder avstyrks med hänvisning till gällande riktlinjer för IT-politiken och pågående insatser för att höja kompetensen på IT-området.

Motionsförslag

Lennart Daléus m.fl. (c) bedömer i motion 2000/01:T713 att informationsteknikens snabba utveckling kommer att innebära att morgondagens gränssnitt, dvs. formen för kommunikation mellan människan och datorn, förändras dramatiskt. Samtidigt blir tekniken en del av vardagen för alla människor på ett helt annat sätt än i dag. En avgörande utbildningsinsats behövs för att få människor att kliva över vad som kan beskrivas som "teknikröskeln". Regeringen bör därför formulera målet om ett kunskapslyft inom IT. Regeringen bör bjuda in en mängd aktörer som kan vara behjälpliga i detta arbete och beredskap bör finnas för att stödja insatserna ekonomiskt.

Holger Gustafsson m.fl. (kd, m) refererar i motion 2000/01:T707 till en undersökning som visar att det allra viktigaste hindret för en ytterligare IT-expansion är bristande IT-kunskaper. Därför behövs en offensiv satsning på en bred och kvalificerad IT-utbildning i skolorna samt vuxenutbildningar i datoranvändning och informationsteknik. Motionärerna framhåller vidare att arbetskraft med bra IT-kunskaper ger Sverige goda internationella konkurrensförutsättningar. Särskilda utbildningsinsatser föreslås riktas mot småföretagen.

Utskottets ställningstagande

Enligt riksdagens IT-politiska beslut år 2000 utgör en ökad IT-kompetens ett av de tre prioriterade områdena för att främja en god och bred användning av IT i samhället. Mot denna bakgrund ingår i det IT-politiska handlingsprogrammet en rad insatser för att främja IT-kompetens för att Sverige skall kunna tillhöra de länder som leder utvecklingen och användningen av IT. Som framgår av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för år 2002 har en rad initiativ tagits för att främja uppbyggnaden av IT-kompetensen. I budgetpropositionen aviseras också en förlängning av den särskilda satsningen på IT i skolan (ITiS) t.o.m. år 2002 och att ytterligare ca 13 000 lärare ska kunna delta i programmet för kompetensutveckling. Utskottet konstaterar därmed att utbildning och kompetens tillmäts stor betydelse i den IT-politik som riksdagen har lagt fast.

Som uppmärksammas i motion 2000/01:T707 (kd, m) är de mindre företagen inte alltid lika benägna att ta till sig nya informationstekniska lösningar som de större. Utskottet delar motionärernas uppfattning att detta i många fall beror på bristande kunskap om hur IT kan integreras i affärsverksamheten.

Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) har mot denna bakgrund i samråd med Företagarnas Riksorganisation och andra berörda organisationer formulerat ett nationellt program för att höja IT-kompetensen i småföretag, benämnt IT.SME.se. För programmet har regeringen avsatt 20 miljoner kronor år 2001 och 10 miljoner kronor år 2002.

Utskottet utgår från att fortsatta utbildningsinsatser görs för att förbättra IT-kompetensen och bedömer därmed att syftet med motionerna 2000/01:T707 (kd, m) yrkande 3 och 2000/01:T713 (c) yrkande 4 kommer att tillgodoses. Något initiativ från riksdagens sida är därför inte erforderligt, varför yrkandena avstryks.

8 IT-användning och en ekologiskt hållbar utveckling

Utskottets förslag i korthet

Informationstekniken har stor betydelse för att möjliggöra en ekologiskt hållbar utveckling. Med hänvisning till att regeringen nyligen beslutat att inrätta ett särskilt forum för IT och miljö avstyrker utskottet ett motionsyrkande.

Motionsförslag

Centerpartiet framhåller i motion 2000/01:MJ711 av Lennart Daléus m.fl. att en väl fungerande och utbyggd IT-infrastruktur är viktig för att göra det möjligt att skapa ett ekologiskt uthålligt samhälle. IT kan på ett påtagligt sätt bidra till att minska transportbehovet i samhället. Så kallade intelligenta hus kan spara energi och få människor att känna sig tryggare. Med användning av IT möjliggörs också distansarbete, distansutbildning samt telefon- och bildkonferenser, vilket minskar antalet resor. Möjligheterna för att med hjälp av IT skapa miljövinster är dock i stort sett okända. Hoten mot miljön är likaså dåligt kartlagda. Regeringen bör därför initiera en utredning om IT och miljö.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning om informationsteknikens betydelse för möjligheterna att uppnå en ekologiskt hållbar utveckling. Enligt riksdagens IT-politiska beslut gäller att informationstekniken skall användas för att främja en ekologiskt hållbar utveckling, att datorer och annan IT-utrustning skall inordnas i ett hållbart kretslopp samt att IT skall bidra till att minska transporters miljö- och hälsopåverkan. Vidare förutsätts att olika aktörer stimuleras att arbeta för att IT-tillämpningar i högre grad utnyttjas i syfte att minska miljöpåverkan och främja en hållbar utveckling.

Enligt vad utskottet erfarit har regeringen nyligen beslutat att tillsätta ett särskilt Forum för IT och miljö, där företrädare för bl.a. näringsliv, intresseorganisationer och forskare kommer att ingå. Arbetsgruppens uppgift skall

bl.a. vara att belysa hur IT-tillämpningar i högre grad kan utnyttjas för att minska miljöpåverkan och främja en hållbar utveckling. Exempel på frågor som man avser att ta upp i arbetsgruppens arbete är hur

- IT kan bidra till en minskad bränsleförbrukning inom transportsektorn och hur transportinformation kan leda till smidigare trafikflöden,
- IT-tillämpningar som bidrar till en minskad energi- och resursförbrukning kan integreras i offentlig planering,
- hänsyn kan tas till miljön vid utbyggnaden av den snabbt växande e-handeln,
- miljökrav kan uppställas vid IT-upphandlingar,
- införande av distansarbete eller video- och telekonferenser kan ge miljömässiga och ekonomiska vinster såväl för samhället som för det enskilda företaget och dess anställda,
- IT-funktioner i större omfattning kan ersätta fysiska produkter och bidra till en avmaterialisering.

Enligt utskottets mening får därmed förutsättas att syftet med motionsförslaget kommer att bli väl tillgodosett. Något initiativ från riksdagens sida är därför inte erforderligt, varför utskottet avstyrker motion 2000/01: MJ711 (c) yrkande 38.

9 Fri programvara

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om åtgärder för att främja bl.a. användning av fri programvara med hänvisning till att det inte bör ankomma på riksdagen att ta ställning i frågan. *Jämför reservation 3 (kd).*

Motionsförslag

Lennart Daléus m.fl. (c) framhåller i motion 2000/01:T713 att fri programvara är ett av de mest spännande områdena inom IT-utvecklingen. Enorma mängder programvara av mycket hög kvalitet produceras inom ramen för alla de projekt som sysslar med fri programvara. Motionärerna menar att det nu är hög tid för riksdag och regering att engagera sig aktivt för att främja fri programvara. Offentliga insatser för fri programvara föreslås inom bl.a. områdena legala aspekter, kvalitetssäkring och utvecklingsstimulans.

Enligt motionen bör vidare svenska myndigheter så långt som möjligt avstå från att använda patenterad programvara för kommunikation med medborgarna. Annars inskränks möjligheterna att använda och sprida information samt att utveckla handel och kommunikationssystem som interagerar med de offentliga systemen.

Utskottets ställningstagande

Fri programvara (Open source) är ett nytt sätt att utveckla programvara som bygger på att datorprogrammets källkod skall vara fri för alla, detta för att bl.a. påskynda utvecklingen. Fri programvara behöver i sig inte vara gratis. Förutom att det går att konstruera affärsmodeller kring fri programvara som bygger på en kommersiell verksamhet, går det att ta betalt direkt för programvaran enligt ett stort antal licensvillkor. Det avgörande är att källkoden blir tillgänglig för köparen.

Exempel på denna typ av program är operativsystemet Linux och webbservern Apache. Fördelar med öppen källkod anges bl.a. vara att programvaruutveckling stimuleras och nya produkter kan lanseras snabbare. För många applikationer är det också till fördel från säkerhetssynpunkt att källkoden kan granskas. Rätten att utnyttja och gratis distribuera programvaran underlättar också spridningen till mindre kapitalstarka användare. För användarna kan det vara en fördel att ett enda företag inte kan monopolisera programvaran och skapa besvärande beroendeförhållanden. Som delvis berörs i den aktuella motionen finns det också en rad problem med en ökad användning av fri programvara.

Enligt vad utskottet erfarit har EU intresserat sig för fri programvara inom ramen för IST (Information Society Technologies). EU arbetar bl.a. med att initiera projekt för att få fram exempel på användning av fri programvara. Enligt vad utskottet erfarit har också frågan om fri programvara uppmärksammats av IT-kommissionen.

Utskottet vill vidare, när det gäller myndigheternas kommunikationssystem med medborgarna, hänvisa till att Statskontoret har i uppgift att utveckla den tekniska infrastrukturen för data- och telekommunikation genom att i samverkan med dels statliga myndigheter, dels kommuner och landsting, öka utvecklingen och användningen av gemensamma standarder och tillämpningar.

Utskottet anser att det inte bör ankomma på riksdagen att behandla frågor kring utveckling och användning av olika typer av programvaror. Det får förutsättas att de myndigheter som har ansvar för IT-användningen följer utvecklingen på området och tar de initiativ som kan anses påkallade.

Motion 2000/01:T713 (c) yrkandena 6 och 8 avstyrks.

10 Programvarulicenser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet förutsätter att olovligt utnyttjande av datorprogram aktivt motverkas och avstyrker ett motionsförslag om statlig policy för programvaruhantering.

Motionsförslag

Kristdemokraterna efterlyser i motion 2001/02:T466 av Johnny Gylling m.fl. en statlig policy för programvaruhantering. Som motivering anges att enligt en utredning från Statskontoret garanterar bara 6 % av myndigheterna att enbart laglig programvara används. För att stimulera affärsutvecklingen, men också för att upprätthålla moralen, är det viktigt att s.k. piratkopiering av programvara bekämpas.

Utskottets ställningstagande

På regeringens uppdrag har Statskontoret nyligen kartlagt de statliga myndigheternas rutiner för hantering av programvarulicenser (Statliga myndigheters rutiner för hantering av programvarulicenser, 2000:11). Enligt rapporten lägger de statliga myndigheterna ned ett omfattande och seriöst arbete på att hantera sina programvarulicenser korrekt. Statskontoret bedömer att myndigheternas rutiner för licenshantering sammantaget är goda. Det gäller bl.a. hantering av licensbevis samt distribution och installation av program. Av rapporten framgår dock att licensavtalen ofta är mycket komplicerade och svåra att tolka för användarna. Dessutom ändras reglerna ofta. Enligt Statskontoret är det rättighetsägarna som själva måste ta ansvar för att hjälpa användarna med tolkning av licensreglerna. Det vore också enligt Statskontoret rimligt om rättighetsägarna genom sina branschorganisationer försökte att förenkla licensvillkoren för att underlätta för kunderna. Vidare framhålls att det finns behov av nya förvaltningsanpassade licensieringslösningar. För att följa upp rutinerna för licenshantering avser Statskontoret att göra en ny kartläggning om två år.

Utskottet anser det viktigt att Sverige som ett av världens ledande IT-länder lägger stor vikt vid att följa upp lagstiftningen om immaterialrättigheter och motverkar olovligt utnyttjande av datorprogram. Utskottet förutsätter att staten som en viktig datoranvändare är ett föredöme när det gäller kontroll och ansvarsfull hantering av licensierade programvaror. Samtidigt är det som Statskontoret framhåller angeläget att regelverket förenklas. Med hänvisning till det anförda avstyrks motion 2001/02:T466 (kd) yrkande 8. Syftet med motionsyrkandet förutsätts komma tillgodoses.

11 Frekvensutrymme

Utskottets förslag i korthet

Motionsförslag om användning av frekvensutrymmet i etern avstyrks med hänvisning till att Post- och telestyrelsen verkar för att det begränsade frekvensutrymmet används effektivt. *Jämför reservation 4 (m).*

Motionsförslag

Ola Karlsson och Elizabeth Nyström (båda m) understryker i motionerna 2000/01:T712 och 2001/02:T240 betydelsen av att frekvensutrymmet i etern används effektivt. Motionärerna framhåller att frekvensutrymmet är begränsat och skall räcka till TV, radio, personradiotrafik, mobilteletjänster och radio-baserat Internet. I motionerna kritiserar också utbyggnaden av ett marknät för digital TV.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att frekvensutrymmet i etern kan betraktas som en begränsad naturtillgång som skall räcka till en rad olika tjänster, som TV, radio, personradiotrafik, mobilteletjänster och Internetuppkoppling. Det gör det angeläget och nödvändigt att tillgängliga frekvenser utnyttjas effektivt.

Post- och telestyrelsen (PTS) ansvarar för fördelningen av frekvenser inom landet och samordnar verksamheten med andra länder. Utskottet förutsätter att PTS aktivt verkar för ett effektivt utnyttjande av frekvensutrymmet. Utskottet är inte berett att vidta någon åtgärd med anledning av de aktuella motionsförslagen. Utskottet avstyrker därför motionerna 2000/01:T712 (m) och 2001/02:T240 (m).

12 Internetspråk

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om bruk av svenska bokstäver som å, ä och ö på Internet med hänvisning till pågående utvecklingsarbete för att möjliggöra användning av nationella tecken.

Motionsförslag

Gunnel Wallin (c) konstaterar i motion 2000/01:T701 att e-post och adresssystemet på Internet är uppbyggt på det engelska språket. Detta skapar problem för dem som har t.ex. tecknen å, ä eller ö i Ortsnamn, firmanamn eller egenamn. Sverige bör därför ta initiativ till att internationellt utöka teckenmängden för Internetadresser.

Utskottets ställningstagande

Internets internationella standardiseringsorgan IETF (Internet Engineering Task Force) har sedan länge arbetat med en standard som skall kunna hantera nationella tecken. Inom kort väntas detta arbete resultera i en accepterad standard som ger möjlighet att utöver engelskans alfabet även använda olika nationella tecken i domännamn på Internet. Till exempel kommer de svenska tecknen å, ä och ö att kunna användas i domännamnsdelen för hemsidor och e-post. Så snart som det är praktiskt möjligt efter det att IETF är klart med denna standard avser Stiftelsen för Internetinfrastruktur, som ansvarar för toppdomänen se, att tillåta registrering av domännamn som innehåller bokstäverna å, ä och ö. Förslaget till ny standard hanterar en stor mängd nationella tecken utöver de svenska.

För användarna kommer det att ta viss tid efter det att standarden är fastställd innan nationella tecken fungerar helt problemfritt. Samtliga klientprogramvaror som använder domännamn (t.ex. webbläsare och e-postprogram) måste nämligen först uppdateras. Det är därför rimligt att anta att internationella tecken i domännamn kommer att användas i större utsträckning först efter att det kommit ut nya versioner av populära operativsystem. I sammanhanget kan nämnas att redan i dag på nu-domänen på Internet erbjuds möjlighet att använda svenska, danska, tyska, spanska och andra västeuropeiska bokstäver.

Med hänvisning till pågående utvecklingsarbete för att möjliggöra nationella tecken avstyrks motion 2000/01:T701 (c).

13 Konkurrenten på telemarknaden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att konkurrens är ett viktigt medel för att uppfylla de telepolitiska målen. Med hänvisning till pågående arbete finns det inte skäl för riksdagen att nu ta något initiativ för att ompröva den grundläggande marknadsregleringen på telekommunikationsområdet. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsförslag. *Jämför reservation 5 (m, kd, fp).*

Motionsförslag

Carl Bildt m.fl. (m) konstaterar i motion 2000/01:T717 att den svenska telemarknadens konkurrensutsättning har lett till sänkta priser och gjort Sverige till ett världsledande land när det gäller bl.a. antalet mobiltelefoner och Internetabonnemang. Senfärdigheten med telemarknadens fortsatta avreglering har dock inneburit att Sverige håller på att passeras av andra länder. Underlåtelserna att privatisera det gamla Televerket har lett till att Telia har fungerat som en bromskloss och motverkat EU:s ambition att skapa öppna marknader. Telias prissättning av lokalsamtal och företagets rätt att ta ut höga samtrafik-

avgifter hämmar konkurrens och marknadsutveckling. Enligt motionen bör accessnätet öppnas för full konkurrens, och fullständig nummerportabilitet bör gälla vid byte av teleföretag. Post- och telestyrelsens roll bör vidare stärkas genom att myndigheten ges större befogenheter att vidta konkurrensfrämjande åtgärder.

Johnny Gylling m.fl. (kd) understryker i motionerna 2001/02:T466 och 2000/01:T212 vikten av att telenäten öppnas för konkurrens. Därmed främjas ett ökat utbud av tjänster och lägre priser. Avregleringen av telemarknaden har betytt mycket för Sveriges utveckling de senaste tio åren. Enligt motionärerna är dock konkurrensen fortfarande bristfällig när det gäller fastnättelefonin på grund av de höga avgifter som Telia tar ut för tillträde till sitt accessnät. Konkurrensen bör också ökas vad gäller förval och byte av teleoperatör.

Även Kenth Skårvik m.fl. (fp) efterlyser i motion 2001/02:T463 en ökad konkurrens på accessnätet för att främja att alla får tillgång till telefoni till rimliga priser.

Utskottets ställningstagande

Sedan den svenska telemarknaden avreglerades den 1 juli 1993 har utvecklingen varit mycket expansiv, samtidigt som konkurrensen utvecklats positivt på i stort sett samtliga delar av marknaden. Sammantalet omsatte fast telefoni och mobila teletjänster 39,9 miljarder kronor under år 2000, vilket motsvarar en tillväxt på 4 % jämfört med året dessförinnan. Sedan år 1994 har marknadens värde vuxit med 67 %. De mobila teletjänsternas andel av marknaden har sedan år 1994 ökat från 18 till 36 %. Telia är fortfarande den största operatören, men bolagets andel av den totala marknaden för fast telefoni och mobila teletjänster har sjunkit från 96 % år 1994 till 73 % år 2000. Allt tyder på att konkurrensen kommer att hårdna ytterligare.

Den snabba utvecklingen på teleområdet sedan marknaden öppnades för konkurrens har föranlett en rad regeländringar. Det gäller exempelvis regler om samtrafik och nummerportabilitet i syfte att främja uppbyggnaden av en väl fungerande telemarknad. Post- och telestyrelsen (PTS) har vidare fått en utökad tillsynsroll och ett tydligare ansvar som sektorsmyndighet på teleområdet.

Utskottet vill vidare fästa uppmärksamheten på att konkurrensen på telekommunikationsområdet har stärkts de senaste åren genom att flera avtal träffats om samtrafik mellan teleoperatörerna. Samtidigt har samtrafiktaxorna sjunkit väsentligt, och priskonkurrens har uppstått även när det gäller lokalsamtal. Den s.k. förvalsreformen år 1999 har lett till bättre konkurrens, fler telebolag, prissänkningar och mer medvetna konsumenter. Vidare kan nämnas att riksdagen i mars 2001 fattade beslut om ändrade ersättningsregler för nummerportabilitet. Med nummerportabilitet avses att en abonnent behåller sitt telefonnummer när denne byter teleoperatör.

Det finns dock vissa marknader som inte varit utsatta för någon större konkurrens. Det gäller t.ex. abonnemang i det fasta telenätet, som uppmärks-

sammas i de aktuella motionerna. Denna fråga har fått ökad betydelse i och med möjligheten att utnyttja frekvenserna i kopparnätet för snabb anslutning till Internet (xDSL-teknik). För närvarande har endast ett fåtal teleoperatörer tecknat avtal med Telia om tillträde till accessnätet. Bland operatörerna har priset uppfattats som högt och det har därför inte bedömts vara lönsamt att utnyttja tjänsten för direktanslutning av abonnenter för fast telefoni.

I och med att EG-förordningen om lika tillträde till accessnätet trädde i kraft den 2 januari 2001 skapas möjligheter för ökad konkurrens också inom denna del av marknaden. För Sveriges del innebär detta att Telia nu är skyldigt att erbjuda andra operatörer tillgång till det kopparbaserade accessnätet på vissa villkor. Priset för tillträde till accessnät och tillhörande faciliteter skall enligt förordningen vara kostnadsorienterat. PTS skall bl.a. se till att avgifterna för tillträde till accessnätet främjar en sund och stabil konkurrens och kan framtvunga ändringar i Telias priser om detta är motiverat.

Enligt vad utskottet erfarit har PTS under år 2001 påbörjat en översyn av de kalkylmodeller som används vid beräkning av den kostnadsorienterade ersättningen för samtrafik till mobila och fasta nät, samt för tillgång till accessnät. Arbetet syftar till att utvärdera nuvarande kalkylmodeller och föreslå vilka modeller som bör användas i framtiden. Regeringen har vidare gett PTS i uppdrag att särskilt följa tillämpningen av EG-förordningen om tillträde till accessnätet. Senast den 2 maj 2002 skall PTS redovisa vilka åtgärder som vidtagits samt vid behov även föreslå ytterligare åtgärder som kan krävas i syfte att ge förordningen största möjliga genomslagskraft.

Utskottet kan därmed konstatera att flertalet motionsförslag om ökad konkurrens på telemarknaden numera har tillgodosetts. Det gäller bl.a. förslagen om tillträde till accessnätet och införandet av fullständig nummerportabilitet. Prövning pågår också om de närmare villkoren för tillträde till accessnätet. Utskottet vill vidare hänvisa till pågående beredning av departementspromemorian Effektiv tvistlösning på teleområdet. I denna har man föreslagit att PTS befogenheter att besluta om vad som skall gälla mellan parterna vid tvist utvidgas till att gälla alla tvister mellan teleföretag om tillämpningen av telelagen.

Enligt utskottets mening finns det mot denna bakgrund inte skäl för riksdagen att nu ta något initiativ för att ompröva den grundläggande marknadsregleringen på telekommunikationsområdet. Utskottet vill slutligen också hänvisa till Post- och telestyrelsens ansvar att följa upp och årligen redovisa utvecklingen på telemarknaden. Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 2000/01:T212 (kd) yrkande 38, 2000/01:T717 (m) yrkande 5, 2001/02:T463 (fp) yrkande 21 i denna del och 2001/02:T466 (kd) yrkande 3. Syftet med motionsyrkandena är redan tillgodosett eller förutsätts bli tillgodosett.

14 Konsumentinriktning

Utskottets förslag i korthet

Det är viktigt att telemarknaden utvecklas på ett kundanpassat sätt. Med hänvisning till vidtagna och förutsedda ytterligare åtgärder avstyrker utskottet ett motionsförslag om granskning av telemarknaden från konsumentsynpunkt.

Motionsförslag

Raimo Pärssinen och Per-Olof Svensson (båda s) konstaterar i motion 2001/02:T410 att telemarknadens avreglering har varit positiv och lett till ett ökat produktutbud. För privatpersoner och konsumenter har dock utbudet samtidigt blivit svåröverskådligt. Dessutom är teleräkningarna ibland svåra att tyda, och kostnaden för olika teletjänster går inte alltid att utläsa. Vidare kan svårigheter uppstå för kunderna vid byte av abonnemang. Motionärerna efterlyser mot denna bakgrund en granskning av teleföretagens utbud, tillvägagångssätt och förhållningssätt gentemot sina kunder.

Utskottets ställningstagande

Under senare tid har en rad åtgärder vidtagits såväl av företag inom telebranschen som av ansvariga myndigheter för att förbättra informationen och stärka konsumenternas ställning. Som exempel kan nämnas att Post- och telestyrelsen (PTS) informerar på olika sätt för att främja rationella konsumentbeslut. På PTS hemsida redovisas bl.a. jämförelser av telefonpriser för olika teleoperatörer och abonnemang. PTS ger också ut olika informationsbroschyrer för allmänheten och har även ingripit när det gäller teleföretags rutiner för hantering av förvalsabonnemang. I sammanhanget kan vidare nämnas att PTS, Konsumentverket och Konkurrensverket nyligen har granskat mobiltelemarknaden ur ett konsument- och konkurrensperspektiv. Dessa tre myndigheter avser att fortsätta sitt samarbete för att vid behov föreslå åtgärder för att ytterligare stärka konkurrensen till nytta för konsumenterna.

Utskottet anser det viktigt att telemarknaden fungerar på ett från kundsynpunkt lämpligt sätt. I detta ligger att användarna av teletjänster ges möjlighet att fatta rationella beslut om olika teletjänster samtidigt som rimliga kundvillkor erbjuds. En väl fungerande marknad leder enligt utskottets mening till ökad nytta för konsumenterna genom att förutsättningar skapas för ett större utbud av varor och tjänster på bättre villkor. Utskottet förutsätter att ansvariga myndigheter och berörda parter aktivt verkar för att en väl fungerande telemarknad från konsumentsynpunkt utvecklas. Enligt utskottets mening bör därmed syftet med motionen tillgodoses. Med hänvisning till det anförda avstyrks motion 2001/02:T410 (s).

15 Mobiltelefonfäckning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att en väl fungerande mobiltelefoni i landets olika delar är ett viktigt samhällsintresse. Det är därför väsentligt att det finns en god täckning i landet. Med hänvisning till pågående utbyggnad av mobiltelenäten samt till att Post- och telestyrelsen enligt telelagen skall verka för ett effektivt telesystem på likvärdiga villkor avstyrks samtliga motionsförslag.

Bakgrund

Utvecklingen på området för mobiltelefoni har gått snabbt från den första generationens analoga system, som NMT (Nordisk Mobil Telefoni), till den andra generationens digitala system, som GSM (Global Service for Mobile Transmission). Som framgår av nedanstående sammanställning utgör GSM i dag den helt dominerande formen av mobiltelefoni i Sverige. Mobiltelefoni enligt systemet NMT 900 har numera avvecklats.

ANTAL ABONNEMANG OCH KONTANTKORT FÖR MOBILA TELETJÄNSTER

Abonnemang och aktiva kontantkort	juni 2000	juni 2001
GSM	5 543 000	6 545 000
NMT 450	155 100	148 000
NMT 900	68 700	0

Redan år 1981 erbjöd dåvarande Televerket mobiltelefoni med NMT för frekvensbandet 450 MHz. Telia erhöi år 1995 tillstånd t.o.m. utgången av år 2004 att tillhandahålla mobila teletjänster med NMT 450-systemet. NMT används främst för taltelefoni och oftast för fordonsmonterade apparater. Många åkerier, andra transportföretag och företag inom lant- och skogsbruk använder systemet. NMT 450 är det enda system som har täckning i hela landet. Nuvarande tillstånd för NMT 450, som innehas av Telia AB, har som villkor att tjänsten skall täcka minst 95 % av Sveriges yta. Det täckningskrav som i dag ställs på NMT-tjänsten, 95 % av Sveriges yta, beslutades mot bakgrund av vikten av god tillgänglighet och regional balans, vilka är två av de telepolitiska mål som riksdagen beslutat om. Internationellt gäller att analoga mobiltelesystem i flera länder är under avveckling.

Post- och telestyrelsen (PTS) har nyligen utrett förutsättningarna för NMT 450 (Framtiden för 450 MHz-bandet, Dnr. 01-26779). Studien kommer tillsammans med remissvar att utgöra underlag för PTS kommande beslut om hur frekvensbandet skall användas. I rapporten konstaterar PTS att NMT 450 är det mobiltelefonisystem som i dagsläget erbjuder den bästa yttäckningen. I rapporten rekommenderas att Telias nuvarande tillstånd för NMT 450 förlängs till att gälla t.o.m. utgången av år 2007 med krav på bibehållet täckningskrav. Motiveringen för förslaget är bland annat att mobilsystemet NMT

450 är det enda system som har en sådan utbredning och som används inom ett sådant frekvensband som PTS bedömer lämpligt för att tillförsäkra abonnenter i hela landet tillgång till en mobiltelefonitjänst.

Tre företag, nämligen Telia, Tele2/Comviq och Europolitan, har egna mobilnät för GSM-telefoni. Åtta andra företag tillhandahåller mobiltelefonitjänster. Tillståndskraven för mobiloperatörerna med egna nät innebär att minst sträckningen av Europavägarna samt de orter som har mer än tio tusen invånare skall täckas. Själva täckningsgraden för GSM-nätet är dock betydligt högre. Telia, som har den största täckningsgraden, säger sig täcka ca 99 % av befolkningen.

Tredje generationens mobiltelefoni, 3G, bygger på digital bredbandstelefoni med UMTS (Universal Mobile Telecommunications System) som teknisk standard. 3G har betydligt högre överföringskapacitet än vad som är möjligt med nuvarande GSM-nät. 3G kan därmed erbjuda mobilt Internet med multimedier och rörliga bilder i telefonen. För den tredje generationens mobiltelesystem krävs ett särskilt nät med nya basstationer över hela landet. Post- och telestyrelsen har den 16 december 2000 beslutat att tilldela fyra företag UMTS-tillstånd, nämligen Europolitan, HI3G, Orange och Tele2. Alla fyra företag har utfäst sig att täcka minst 99,98 % av Sveriges befolkning i slutet av år 2003. Detta motsvarar drygt 8,8 miljoner invånare.

I sammanhanget kan vidare nämnas att satellitsystem för mobil telekommunikation har funnits ett antal år, t.ex. Inmarsat, Iridium och Globalstar. Mobiltelefoni via satellit är jämförelsevis mycket dyr och utgör inget realistiskt alternativ för mobiltelefonitäckning i glesbygd.

Motionsförslag

Sven Bergström m.fl. (c) framhåller i motion 2000/01:T231 att kvaliteten på mobiltelefoni på många håll i landet är bristfällig trots förhållandevis god befolkningstäckning. Stora områden i landet saknar helt täckning. Med hänsyn till att operatörerna satsar på en snabb utbyggnad av UMTS finns det risk för att den fortsatta utbyggnaden av GSM-nätet får lägre prioritet. Regeringen bör därför ta initiativ till en diskussion med de tre nätägande GSM-operatörerna om hur en god mobiltelefonitäckning i hela landet skall kunna uppnås. Om samtalen inte ger önskade resultat bör man överväga att kräva sådana åtaganden då tillstånden för GSM-trafik förnyas.

Eskil Erlandsson m.fl. (c) i motion 2001/02:MJ339 samt Lena Ek och Rolf Kenneryd (båda c) i motion 2001/02:T442 uppmärksammar särskilt skogsnäringens ökade beroende av väl fungerande mobiltelefoni. För att skogsnäringen skall kunna utvecklas krävs bl.a. bättre logistik och ökad effektivitet som kan lösas med datorns hjälp. Genom uppkoppling via telefon och dator till planeringsdokument för skogsbruket ges stor möjlighet att miljöstyra verksamheten direkt vid avverkning eller röjning. Tillgång till mobiltelefoner är också en säkerhetsfråga för dem som arbetar i areella näringar. Staten uppmanas därför att ta ett övergripande ansvar för att förbättra telefonitäckningen i

syfte att ge alla företag samma möjligheter till effektivisering, kommunikation och kundkontakt.

Även Stig Eriksson m.fl. (v) påtalar i motion 2000/01:T716 att stora områden i landet saknar tillgång till mobiltelefoni och att den fortsatta nätutbyggnaden går långsamt. Enligt motionen är det viktigt att telekommunikationerna bidrar till regional balans och att även de som lever och verkar i glesbygden har goda möjligheter till mobiltelefoni. Motionärerna efterlyser en utvärdering av hur telelagens bestämmelse om nationell roaming, dvs. skyldighet för operatörer på telemarknaden att under vissa förutsättningar låta abonnenter hos andra operatörer använda deras nät, har påverkat utbyggnaden av mobiltelefonnätet. Vidare begärs att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag om hur regional balans för telekommunikationer kan uppnås.

Utskottets ställningstagande

Enligt de telepolitiska målen skall enskilda och myndigheter i landets olika delar få tillgång till effektiva telekommunikationer. Var och en skall ha möjlighet att från sin stadigvarande bostad eller sitt fasta verksamhetsställe utnyttja telefonitjänst inom ett allmänt tillgängligt telenät till ett rimligt pris, och alla skall få tillgång till teletjänster på likvärdiga villkor.

Sedan telelagens tillkomst år 1993 har mobiltelefonin kommit att utgöra en alltmer betydelsefull del av telemarknaden. Mobiltelefonin svarar i dag för en dryg tredjedel av den sammanlagda omsättningen för fasta och mobila teletjänster. Mobiltelefoni upplevs därför alltmer som en grundläggande teletjänst i samhället. Den snabba utvecklingen av modern informationsteknik på olika samhällsområden förutsätter vidare ofta mobil datakommunikation. Mobiltelefonen håller därmed på att utvecklas från att ha varit något man endast använt för röstkommunikation till att bli ett verktyg för kommunikation av data, ljud och bild samt för genomförande av ekonomiska transaktioner. Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att en väl fungerande mobiltelefoni tillhandahålls i landets olika delar.

Det för närvarande helt dominerande mobiltelesystemet GSM har successivt byggts ut och täcker i dag den övervägande delen av landets befolkning. Utbyggnaden har kommit till stånd genom marknadsmässiga överväganden, och systemet når långt utöver gällande tillståndskrav vad gäller geografisk täckning. Som framhålls i de aktuella motionerna saknar dock fortfarande stora områden i landet möjlighet att använda sig av den vanligaste formen av mobiltelefoni. För en positiv regional utveckling är därför en fortsatt utbyggnad av mobiltelefoninäten angelägen.

För att förbättra den geografiska täckningen och förbättra framkomligheten i områden med hög belastning pågår också en utbyggnad av basstationer och växlar för GSM-telefoni. Betydande resurser satsas även på att bygga ut och förbättra det analoga systemet NMT 450. Efter ficktelefonanpassningen och införandet av NMT datatjänst, som medger uppkoppling till dator för att ladda ned elektronisk post eller hämta information över Internet, erbjuder NMT 450

i princip likartade tjänster som GSM-näten. Genom den pågående utbyggnaden av tredje generationens mobiltelenät kommer vidare den geografiska täckningen att förbättras genom att tillståndsinnehavarna har utfäst sig att täcka minst 99,98 % av Sveriges befolkning i slutet av år 2003. De mätningar PTS genomfört i år visar att UMTS-operatörerna har uppfyllt sina löften vad det gäller starttidpunkt för UMTS i Sverige. Även med denna utbyggnad kommer dock stora delar av landet inte att täckas. Täckningsgraden 99,98 % av Sveriges befolkning motsvarar exempelvis omkring 25 % av landytan.

Med tanke på den stora betydelse som mobiltelefonin fått anser utskottet det väsentligt att det finns en god täckning i hela landet. Det ankommer i första hand på PTS att kontrollera och verka för att så sker. Utskottet förutsätter att regeringen varje år för riksdagen redovisar vilken täckning som finns och vilka åtgärder som kan behöva vidtas. Med hänvisning till det anförda anser utskottet att något initiativ med anledning av motionerna inte nu är erforderligt. Utskottet avstyrker därför motionerna 2000/01:T231 (c) yrkande 28, 2000/01:T716 (v), 2001/02:T442 (c) och 2001/02:MJ339 (c) yrkande 9. Syftet med motionsyrkandena om förbättrad mobiltelefonitäckning förutsätts komma att tillgodoses.

16 Teletaxor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsyrkanden om en geografisk utjämning av teletaxorna med hänvisning till att flertalet teleoperatörer numera har övergått till avståndsberoende teletaxor.

Motionsförslag

I motionerna 2000/01:T211 av Kenth Skårvik m.fl. (fp) samt 2000/01:N268 av Yvonne Ångström m.fl. (fp) framhålls att glesbygdsbor ibland tvingas ringa till angränsande riktnummerområden för att nå sitt kommunalkontor. De debiteras därmed rikssamtalstaxa. Enligt motionärerna bör därför antalet riktnummerområden minska.

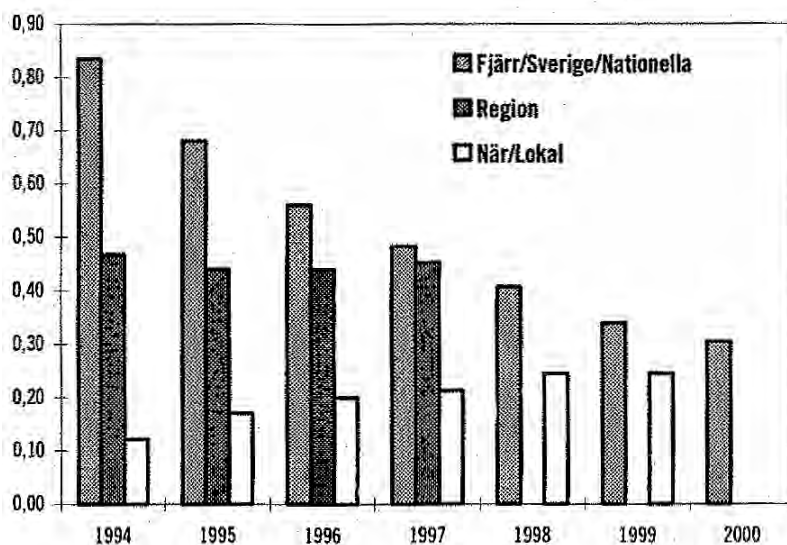
Även i motion 2001/02:T232 av Agneta Lundberg m.fl. (s) uppmärksammas teletaxornas regionalpolitiska betydelse. Motionärerna förordar att staten verkar för att teletaxorna så långt möjligt görs oberoende av geografiska avstånd.

Utskottets ställningstagande

Flertalet teleoperatörer har numera övergått till en enhetlig telefonitaxa för samtal inom Sverige. Den dominerande teleoperatören Telia har sedan våren 2000 samma taxa för lokalsamtal och Sverigesamtal. De geografiska avstån-

den och indelningen i olika riktnummerområden har därför inte samma pris-
mässiga betydelse som tidigare.

PRISUTVECKLING (KR/MIN) FÖR FAST TELEFONI FÖR TELIA ÅREN 1994–2000

Utskottet anser att de senaste årens utveckling har bidragit positivt till att uppfylla det telepolitiska målet om att alla skall få tillgång till teletjänster på likvärdiga villkor. När det gäller indelningen i olika riktnummerområden vill utskottet hänvisa till Post- och telestyrelsens ansvar att utforma och utveckla den svenska nummerplanen på ett ändamålsenligt sätt.

Utskottet anser därmed att syftet med motionerna redan är tillgodosett. Något initiativ från riksdagens sida är därför inte erforderligt. Följaktligen avstyrks motionerna 2000/01:T211 (fp) yrkande 27 i denna del, 2000/01:T232 (s) yrkande 10 och 2000/01:N268 (fp) yrkande 10 i denna del.

17 Kontantkortstelefoner

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till pågående utredningsarbete avstyrks ett motionsförslag om obligatorisk registrering av mobiltelefoner med kontantkortsabonnemang.

Motionsförslag

Bengt Silfverstrand och Anita Jönsson (båda s) hävdar i motion 2000/01:T714 att betalkortstelefoner används i ökad omfattning för att bl.a. bedriva telefonterror eller för att uttala olika former av hot, eftersom samtal från dessa telefoner inte kan spåras. Enligt motionärerna innebär den snabba utvecklingen

av icke-registrerade abonnemang ett växande hot mot landets rättssäkerhet. Telefonbolagen bör därför i lag åläggas att ovillkorligen registrera alla ägare till mobiltelefoner, oavsett om dessa lämnas ut mot vanliga abonnemang eller mot kontantkort.

Utskottets ställningstagande

Användningen av mobiltelefoner med kontantkort är mycket omfattande på den svenska telemarknaden. Enligt Post- och telestyrelsens rapport den 22 november 2001 Svensk telemarknad första halvåret 2001 uppgår antalet mobiltelefonabonnemang i Sverige till ca 6,7 miljoner. Av dessa utgör ca 46 %, eller drygt 3 miljoner, abonnemang med kontantkort. Som skäl för den ökade populariteten för mobiltelefoner med kontantkort anges bl.a. att användaren lättare kan kontrollera sina telefonkostnader och undvika räkningar i efterhand. Kreditupplysningar erfordras inte heller, vilket kan underlätta för dem som är under 18 år.

I dag förekommer endast frivillig registrering av kontantkort. Registrering erfordras dock om telefonen skall användas utomlands eller om nummerportabilitet skall utnyttjas. Någon skyldighet att registrera köpare av kontantkort finns inte.

Statsrådet Mona Sahlin har i ett skriftligt svar den 16 februari 2001 på fråga av riksdagsledamoten Erling Wälivaara (kd) om betalkortstelefoner uttalat följande:

Det är möjligt att en registrering skulle kunna användas för att motverka hot, kränkningar och liknande missbruk. Mot det måste vägas dels hänsyn till integriteten för kontantkortsinnehavarna, dels den administration som en sådan registrering skulle innebära. Jag har i dag inte något underlag för att ta ställning i frågan. Det pågår dock en översyn av lagstiftningen på teleområdet och Erling Wälivaaras fråga bör därför överlämnas för kännedom till Utredningen N 2001:07 om elektronisk kommunikation.

Utskottet konstaterar att den återopade utredningen skall redovisa ett delbetänkande sommaren 2002. I avvaktan på utredningens förslag till nytt regelverk på teleområdet är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd i frågan. Motion 2000/01:T714 (s) avstyrks följaktligen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet

1. IT-infrastruktur (punkt 1)

av Anders G Högmark (m), Tom Heyman (m), Lars Björkman (m), Birgitta Wistrand (m) och Kenth Skårvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2000/01:T201 yrkande 6, 2000/01:T211 yrkande 27 i denna del, 2000/01:T707 yrkande 1, 2000/01:N268 yrkande 10 i denna del, 2000/01:N325 yrkande 8, 2000/01:N385 yrkande 19, 2001/02:T362, 2001/02:T409 yrkande 7, 2001/02:T463 yrkande 21 i denna del, 2001/02:N262 yrkande 7 och 2001/02:Sk288 yrkande 12 samt avslår motionerna 2000/01:T202 yrkande 4, 2000/01:T232 yrkande 9, 2000/01:T708, 2000/01:T709, 2000/01:T710, 2000/01:T711, 2000/01:T713 yrkandena 1 och 3, 2000/01:T715, 2000/01:N263 yrkande 1, 2000/01:N267 yrkande 17, 2000/01:Ub479 yrkande 8, 2001/02:T289 yrkande 3, 2001/02:T328, 2001/02:T340, 2001/02:T391, 2001/02:T439, 2001/02:T462, 2001/02:T465 yrkandena 1 och 2 samt 2001/02:MJ220 yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att medborgare och företag i alla delar av Sverige bör få tillgång till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. Vi har en stark tilltro till att marknads aktörer – producenter, företag och privatpersoner – kommer att lösa efterfrågan på hög överföringshastighet på Internet precis som den tillgodoser efterfrågan på mobiltelefoner, datorer, telefaxar, telefoner och mycket annat, utan statlig regleringspolitik eller bidrag. Vi anser därför att staten först och främst bör stimulera en satsning på ett kraftfullt system för telekommunikation i Sverige. Det skall inte vara en statlig uppgift att garantera bandbredd åt hushåll utan snarare att främja en god konkurrens, en god mångfald på nätet och att se till att Post- och telestyrelsen bevakar att denna konkurrens är tillräckligt stor.

Landets mer glest befolkade delar riskerar dock att bli dåligt försörjda med kapacitet. Staten bör därför ta ansvar för att den informationstekniska infrastrukturen blir tillfredsställande i dessa områden. Regionalpolitiska insatser

bör kunna utnyttjas som ett verktyg för att undanröja potentiella utvecklingshinder i landets mer glest bebyggda delar. Det kan antingen ske genom upphandling eller genom att staten tar hela ansvaret och privatiserar infrastrukturen när den har byggts ut. Enligt vår mening är det vidare olämpligt att låsa fast sig vid någon speciell distributionsform med hänsyn till den snabba tekniska utvecklingen.

Vi anser mot denna bakgrund att det gällande nationella programmet för IT-infrastrukturen bör reformeras. Enligt vår uppfattning sker en fortsatt utbyggnad av bandbredd bäst genom att efterfrågan på marknaden ökar, fler tjänster blir tillgängliga och med en fortsatt teknikutveckling. Goda förutsättningar för företagande, risktagande och en aktiv forskningspolitik är också viktigt för att utveckla nya tjänster och ny infrastruktur. Det är även betydelsefullt att offentlig verksamhet snabbt börjar använda sig av IT-tjänster för att dra nytta av fördelarna med den nya tekniken och bidra till den fortsatta utvecklingen. Regionalpolitiska insatser bör vidare kunna utnyttjas för att se till att den informationstekniska infrastrukturen blir tillfredsställande i landets mer glest befolkade delar.

2. IT-infrastruktur (punkt 1)

av Sven Bergström (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2000/01:T708, 2000/01:T709, 2000/01:T711, 2000/01:T713 yrkandena 1 och 3, 2000/01:T715, 2000/01:N267 yrkande 17, 2000/01:Ub479 yrkande 8, 2001/02:T391, 2001/02:T465 yrkandena 1 och 2 samt 2001/02:MJ220 yrkande 10 och avslår motionerna 2000/01:T201 yrkande 6, 2000/01:T202 yrkande 4, 2000/01:T211 yrkande 27 i denna del, 2000/01:T232 yrkande 9, 2000/01:T707 yrkande 1, 2000/01:T710, 2000/01:N263 yrkande 1, 2000/01:N268 yrkande 10 i denna del, 2000/01:N325 yrkande 8, 2000/01:N385 yrkande 19, 2001/02:T289 yrkande 3, 2001/02:T328, 2001/02:T340, 2001/02:T362, 2001/02:T409 yrkande 7, 2001/02:T439, 2001/02:T462, 2001/02:T463 yrkande 21 i denna del, 2001/02:N262 yrkande 7 och 2001/02:Sk288 yrkande 12.

Ställningstagande

Centerpartiet anser att en heltäckande digital infrastruktur tillgänglig för alla medborgare är ett nödvändigt steg för att kunna förverkliga idén om en digital allemansrätt. Regeringens IT-politik präglas dock av en låg ambitionsnivå när det gäller att skapa förutsättningar för en snabb utbyggnad av bredbandsförbindelser i hela landet. Mindre orter och kommuner kommer inte att kunna finansiera den del av bredbandsutbyggnaden som de förväntas stå för. Den

metod som regeringen valt för utbyggnaden av bredband är dessutom behäftad med en betydande risk för att lokala och regionala infrastrukturmonopol kommer att skapas. Dessutom kommer regeringens låga ambitioner att skapa skalbarhetsproblem. Metoden innebär att kapaciteten i framtiden med största säkerhet inte kommer att klara av de behov som finns. Dessa punkter i kombination med att utbyggnadsmetoden vältrar över betydande kostnader för IT-utbyggnaden på många ekonomiskt svaga kommuner samt på människor och företag i dessa områden ger anledning att ompröva riksdagens tidigare ställningstagande på IT-området.

Centerpartiet anser att utgångspunkter för den digitala infrastrukturen bör vara att

- trygga konkurrensen på tjänste- och operatörsidorna genom ett nät öppet på lika villkor för alla operatörer,
- garantera likvärdiga förbindelser i hela landet,
- ge förutsättningar för en långsiktig planering, som gör att nätet blir skalbart i takt med att efterfrågan på kapacitet ökar.

En strategi bör därför tas fram för att garantera ett finmaskigt bredbandsnät, i huvudsak bestående av optisk fiber, till ”nära hemmet”. För att garantera ett finmaskigt bredbandsnät bör ett statligt nätbolag bildas. En nationell standard för bredband bör vidare utarbetas. Bredband bör i ett första steg definieras som en överföringskapacitet på 10 megabit per sekund till och från slutanvändare och i ett andra steg som 100 megabit per sekund eller mer till och från slutanvändare. Ett nationellt bredbandscentrum bör etableras i Hudiksvall med bl.a. en institution för fiberoptik knuten till universitet eller högskola. Ett pilotprojekt bör dessutom startas i Hudiksvall för att utveckla fiberoptiska och andra bredbandiga accessnät mot hushåll, företag och offentlig verksamhet.

3. Fri programvara (punkt 9, motiveringen)

av Johnny Gylling (kd) och Tuve Skånberg (kd).

Ställningstagande

Vi konstaterar att grundläggande för den snabba IT-tillväxten har varit utvecklingen av nya och kraftfulla programvaror. En förutsättning för denna programutveckling har varit utvecklingsföretagens möjlighet att licensiera sina ofta omfattande investeringar i programutveckling och säkra sina källkoder. Enligt vår mening är det därför varken möjligt eller lämpligt att staten främjar utveckling av fri programvara.

4. Frekvensutrymme (punkt 11)

av Anders G Högmark (m), Tom Heyman (m), Lars Björkman (m) och Birgitta Wistrand (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2000/01:T712 och 2001/02:T240.

Ställningstagande

Utrymmet i etern är begränsat. Olika användningsområden, t.ex. mobiltelefoni, markbunden digital-TV och trådlöst Internet, konkurrerar om samma radiofrekvenser. Det är viktigt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv att resurserna används där de gör störst nytta. Utbyggnaden av marksänd digital-TV har inte prövats mot marknadens efterfrågan eller vägts mot alternativ frekvensanvändning. Enligt vår mening bör tillgängliga frekvenser bjudas ut på auktion där olika användare ställs mot varandra.

5. Konkurrensen på telemarknaden (punkt 13)

av Anders G Högmark (m), Johnny Gylling (kd), Tom Heyman (m), Lars Björkman (m), Tuve Skånberg (kd), Birgitta Wistrand (m) och Kenth Skårvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2000/01:T212 yrkande 38, 2000/01:T717 yrkande 5, 2001/02:T463 yrkande 21 i denna del och 2001/02:T466 yrkande 3.

Ställningstagande

Avregleringen av den svenska telemarknaden har lett till sänkta priser och gjort Sverige till ett världsledande land när det gäller bl.a. antalet mobiltelefoner och Internetabonnemang. Senfärdigheten med telemarknadens fortsatta avreglering har dock inneburit att Sverige håller på att passeras av andra länder. Underlåtelserna att privatisera det gamla Televerket har lett till att Telia har fungerat som en bromskloss och motverkat EU:s ambition att skapa öppna marknader. Telias prissättning av lokalsamtal och deras rätt att ta ut höga samtrafikavgifter hämmar konkurrens och marknadsutveckling. Konkurrensen är även bristfällig när det gäller fastnätstelefonin på grund av de höga avgifter som Telia tar ut för tillträde till sitt accessnät.

Vi anser därför att ytterligare åtgärder bör vidtas för att främja en väl fungerande telemarknad. Det bör ankomma på regeringen att med utgångspunkt från nu aktuella motioner snarast genomföra ett handlingsprogram för att uppnå ökad konkurrens på telemarknaden.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. IT-infrastruktur (punkt 1)

Karin Svensson Smith (v) och Sture Arnesson (v) anför:

Förutsättningarna på IT-marknaden har väsentligt förändrats sedan riksdagens IT-politiska beslut år 2000. Svenska kraftnät har klargjort att man inte längre klarar av att bygga ut det nationella stomnätet i hela landet. Även när det gäller den lokala och regionala utbyggnaden råder osäkerhet. Många glesbygdskommuner saknar ekonomiska resurser samtidigt som marknadens intresse för att bygga ut bredband numera är starkt begränsat i dessa områden. Enligt vår mening är det nödvändigt att en väl fungerande IT-infrastruktur byggs ut i hela landet. Med hänsyn till att de statliga stödåtgärder som finns uppenbarligen inte räcker förutsätter vi att regeringen överväger ytterligare statliga insatser.

2. IT-infrastruktur (punkt 1)

Johnny Gylling (kd) och Tuve Skånberg (kd) anför:

Vi konstaterar att det råder stor oklarhet om den pågående utbyggnaden av IT-infrastrukturen kommer att leda till att målet om en god tillgänglighet i hela landet kommer att uppnås. Som Post- och telestyrelsen (PTS) nyligen redovisat i sin kartläggning av IT-infrastrukturen finns det en rad problem bl.a. när det gäller kommunernas ekonomiska resurser, tillgång till befintlig infrastruktur samt grävtillstånd. I PTS rapport redovisas också uppfattningar från inblandade aktörer om att statens dubbla roller som både ägare av flera bolag och verk och upphandlare av kommunikationstjänster hämmar konkurrensen. Enligt vår uppfattning kunde utbyggnaden av IT-infrastrukturen ha kommit i gång tidigare om företagen fått klara signaler om vilken konkurrenspolitik som gäller i Sverige och vilken roll staten skall spela. Vi menar att ett statligt stöd är nödvändigt för att täcka hela landet med bredband, men det handlar då främst om glesbygden.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motionerna

Motioner från den allmänna motionstiden 2000

2000/01:T201 av Bo Lundgren m.fl. (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening behovet och utvecklingen av framtidens digitala tjänster i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:T202 av Holger Gustafsson (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vissa områden i Skaraborg behöver stöd för utbyggnad av bredbandstekniken.

2000/01:T211 av Kenth Skårvik m.fl. (fp):

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om IT och telekommunikationer.

2000/01:T212 av Johnny Gylling m.fl. (kd):

38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om öppna accessnät.

2000/01:T231 av Sven Bergström m.fl. (c):

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om GSM-täckning.

2000/01:T232 av Agneta Lundberg m.fl. (s):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hela landet snarast måste få tillgång till teleförbindelser som klarar att överföra stora datamängder med hög hastighet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten bör verka för att teletaxorna så långt möjligt görs avståndsberoende.

2000/01:T701 av Gunnel Wallin (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige tar initiativ till att internationellt utöka teckenmängden för Internetadresser.

2000/01:T702 av Amanda Agestav (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyndsamt tillgripa åtgärder för att öka säkerheten på IT-området.

2000/01:T704 av Ingrid Burman m.fl. (v):

Riksdagen begär att regeringen tillsätter en parlamentarisk kommission med syfte att göra en medborgarrättslig och social konsekvensanalys av den pågående IT-utvecklingen enligt vad i motionen anförs.

2000/01:T707 av Holger Gustafsson m.fl. (kd, m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att i så hög utsträckning som möjligt lämna åt marknadsaktörer att driva IT-utveckling och bredbandsutbyggnad.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av tidsenlig lagstiftning och upprätthållen konkurrens på IT-området.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av utbildningsinsatser på IT-området till småföretag, i skolorna och till allmänheten.

2000/01:T708 av Sofia Jonsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en digital infrastruktur.

2000/01:T709 av Åke Sandström (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de mindre kommunernas situation när det gäller förutsättningarna för utbyggnad av IT-infrastrukturen.

2000/01:T710 av Roy Hansson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bredbandsutbyggnad på Gotland.

2000/01:T711 av Lena Ek och Agne Hansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Gotland görs till försöksområde för digital allemansrätt.

2000/01:T712 av Ola Karlsson och Elizabeth Nyström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om frekvensutrymme för mobila Internet- och teletjänster.

2000/01:T713 av Lennart Daléus m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utgångspunkter för den digitala infrastrukturen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla tendenser till monopol på tjänster måste stävjas och motverkas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett kunskapslyft inom IT.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att stimulera användningen av fri programvara i offentlig och privat sektor.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att svenska myndigheter under alla omständigheter så långt som möjligt skall avstå från att använda patenterad programvara för kommunikation med medborgarna.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om säker kommunikation inom och mellan myndigheter.

2000/01:T714 av Bengt Silfverstrand och Anita Jönsson (s):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag som innebär att innehavare av alla typer av telefoner skall registreras.

2000/01:T715 av Agne Hansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Kalmar län som metodlän för en allmän bredbandsutbyggnad för informationstekniken.

2000/01:T716 av Stig Eriksson m.fl. (v):

Riksdagen begär att regeringen snarast utvärderar hur lagen om ökad konkurrens på mobiltelemarknaden har påverkat utbyggnaden av mobiltelefonnätet i glesbygden och hur den regionala balansen för telekommunikationer skall uppnås i enlighet med vad som i motionen anförs.

2000/01:T717 av Carl Bildt m.fl. (m):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om konkurrens på telemarknaden.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsättande av en ny utredning med uppdrag att ta fram en ny konvergerad lagstiftning på tele- och medieområdet.

2000/01:A808 av Matz Hammarström m.fl. (mp):

19. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att utveckla en handlingsplan för IT utifrån ett jämställdhetsperspektiv.
20. Riksdagen begär att regeringen låter utreda hur IT kan göras mer tillgänglig för kvinnor.

2000/01:MJ711 av Lennart Daléus m.fl. (c):

38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör initiera en utredning om IT och miljö.

2000/01:N263 av Helena Bargholtz (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bredbandsutvecklingen.

2000/01:N267 av Lennart Daléus m.fl. (c):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en digital allemansrätt.

2000/01:N268 av Yvonne Ångström m.fl. (fp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om IT- och telekommunikationer.

2000/01:N325 av Runar Patriksson (fp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett väl utbyggt och kraftfullt IT-nät i hela landet.

2000/01:N385 av Bo Lundgren m.fl. (m):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om informationsteknik.

2000/01:Ub479 av Sofia Jonsson m.fl. (c):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbyggnad av digital infrastruktur.

Motioner från den allmänna motionstiden 2001

2001/02:T240 av Ola Karlsson och Elizabeth Nyström (m):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad anförs i motionen om frekvensutrymme för mobila Internet- och teletjänster.

2001/02:T242 av Inger Lundberg m.fl. (s):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokalisering av en enhet för incidenthantering inom IT-området till Karlskoga.

2001/02:T289 av *Holger Gustafsson och Ulla-Britt Hagström (kd)*:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vissa områden i Skaraborg behöver stöd för utbyggnad av bredbandstekniken.

2001/02:T328 av *Jeppe Johnsson och Maud Ekendahl (m)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunala bolag skall kunna erhålla det statliga stödet för anläggande av ortssammanbindande telenät och anläggande av lokala telenät.

2001/02:T340 av *Inger Lundberg m.fl. (s)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om prissättningen för höghastighetskommunikation via Internet.

2001/02:T362 av *Per-Samuel Nisser (m)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om teknikutvecklingen inom IT-sektorn.

2001/02:T391 av *Sven Bergström och Lena Ek (c)*:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en nationell standard för bredband utarbetas, som i steg ett definierar bredband som en överföringskapacitet på 10 megabit per sekund till och från slutanvändare och i steg två definierar bredband som 100 megabit per sekund eller mer till och från slutanvändare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett nationellt bredbandscentrum etableras i Hudiksvall.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en institution för fiberoptik, knuten till universitet eller högskola, inrättas i Hudiksvall.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett pilotprojekt startas i Hudiksvall för att utveckla fiberoptiska och andra bredbandiga accessnät mot hushåll, företag och offentlig verksamhet.

2001/02:T395 av *Willy Söderdahl och Tasso Stafilidis (v)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet för ungdomar att utnyttja möjligheten till subventionerade köp av hemdatorer.

2001/02:T409 av *Eva Flyborg m.fl. (fp)*:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om IT-säkerhet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om IT-infrastruktur.

2001/02:T410 av Raimo Pärssinen och Per-Olof Svensson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en granskning av teleföretagens förhållningssätt.

2001/02:T439 av Kristina Zakrisson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om datakommunikationskostnader.

2001/02:T442 av Lena Ek och Rolf Kenneryd (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning angående heltäckande mobiltelefonnät.

2001/02:T462 av Ann-Kristine Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statsbidrag till utbyggd IT-teknik över landet skall vara teknikoberoende.

2001/02:T463 av Kenth Skårvik m.fl. (fp):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om IT och telekom.

2001/02:T465 av Sven Bergström m.fl. (c):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med en strategi för att garantera ett finmaskigt bredbandsnät, i huvudsak bestående av optisk fiber, till "nära hemmet".
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bilda ett statligt nätbolag som garanterar ett finmaskigt bredbandsnät till "nära hemmet".
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att initiativ bör tas för att ett jämställdhetsperspektiv skall genomsyra IT-utvecklingen inom den offentliga sektorn och då också kopplat till webbaserade tjänster.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra lagstiftningen teknikoberoende.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige måste vara vaksamt på försök att reglera företags och enskilda människors möjligheter att kryptera data genom ändringar i internationella avtal.

2001/02:T466 av Johnny Gylling m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av konkurrenssituationen på telemarknaden.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en nationell IT-samordnare, *e-envoy*.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en statlig policy för programvaruhantering.

2001/02:Ju388 av Gudrun Schyman m.fl. (v):

13. Riksdagen beslutar att ge regeringen i uppdrag att genomföra en översyn av den svenska lagstiftningen som tar sikte på dataintrång i syfte att uppdatera och komplettera densamma.

2001/02:MJ220 av Åke Sandström m.fl. (c):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statens ansvar för att hela landet får tillgång till en digital infrastruktur på lika villkor.

2001/02:MJ339 av Eskil Erlandsson m.fl. (c):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om initiativ för att garantera GSM-täckning.

2001/02:N262 av Yvonne Ångström m.fl. (fp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om IT-kommunikationer.

2001/02:Sk288 av Bo Lundgren m.fl. (m):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten skall ta ansvar för att den informationstekniska infrastrukturen blir tillfredsställande också på landsbygden.